

**Goede onderbouwing voor de fysieke leef-
omgeving t.b.v. de omgevingsvergunning
maatwerk voor het gebruik van het
Openluchttheater aan de Plenkertstraat 51A te
Valkenburg**

Gemeente Valkenburg aan de Geul

COLOFON

Opdrachtgever:	Gemeente Valkenburg aan de Geul
Status:	Definitief
Datum:	27 augustus 2026
Projectnummer:	VPA 2026.62

Inhoud

1 Inleiding	3
2 Wet- en regelgeving en beleid op de locatie	5
2.1 Ligging en beschrijving projectlocatie.....	5
2.2 Vigerend tijdelijk omgevingsplan (TOP).....	7
2.3 Beleid en wet- en regelgeving	9
3 Fysieke leefomgeving	25
3.1 Geluid.....	25
3.2 Natuur.....	27
4 Maatwerk gebruik Openluchttheater	34
5 Uitvoerbaarheid	40
5.1 Economische uitvoerbaarheid	40
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	41
6 Conclusie	43

Bijlagen:

- 1a. Event Acoustics BV, 'Valkenburg Openluchttheater - analyse situatie', rapportnummer EA23-02009_R1.1, d.d. 10.06.2024;
- 1b. Event Acoustics BV, 'Valkenburg Openluchttheater - voorlopige analyse', rapportnummer EA23-02009_R2.1, d.d. 24.11.2024;
2. Bureau Meerveld, 'Quickscan beschermde natuurwaarden Openluchttheater Valkenburg 2026', projectnummer 25-107, d.d. 04.03.2026;
3. Bureau Meerveld, 'Voortoets Openluchttheater Valkenburg 2026', projectnummer 25-107, d.d. 04.03.2026;
4. Verslag omgevingsdialoog, gemeente Valkenburg aan de Geul, d.d. 19.06.2026.

1 Inleiding

Aanleiding

Het Openluchttheater van Valkenburg aan de Geul is sinds 1916 gevestigd aan de Plenkertstraat 51A te Valkenburg en is daarmee het oudste openluchttheater van Nederland. Het Openluchttheater is tevens een gemeentelijk monument (met registratienummer 0994-GM023). Het theater is eigendom van de gemeente Valkenburg aan de Geul en wordt gehuurd door de Stichting Openluchttheater Valkenburg. De Stichting exploiteert het Openluchttheater en beschikt over een exploitatievergunning en een drank- en horecavergunning. De Stichting ontvangt jaarlijks een exploitatiesubsidie van de gemeente, deels voor dekking van de huurkosten en deels voor dekking van de exploitatiekosten.

Het theater is gemiddeld 130 dagen per jaar in gebruik, gedurende de maanden mei tot en met september. Er vinden gemiddeld 40 tot 50 voorstellingen per seizoen plaats. Er is sprake van een grote variatie aan voorstellingen, van opera tot theatercolleges en van soloartiesten tot grotere bands. Daarmee kan het theater voor veel cultuurliefhebbers een passend programma bieden.

Bij de meeste van deze optredens wordt het geluid versterkt, waarbij per voorstelling sprake kan zijn van sterk variërende geluidniveaus. Omdat sprake is van een openluchttheater zijn er nauwelijks mogelijkheden om het muziekgeluid af te schermen. Dat leidt bij een aantal optredens tot overlast voor bewoners van woningen in de directe omgeving van het theater. Uit onderzoek (dat in dit document aan de orde komt) is komen vast te staan dat het maximale geluidniveau dat wordt geproduceerd tijdens een groot deel van de optredens de maximale geluidnormen zoals vastgelegd in de wet- en regelgeving overschrijdt. Zelfs met de in het onderzoek voorgestelde geluidreducerende maatregelen bij optredens met versterkt geluid kan niet worden voldaan aan deze normen.

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is de zogenaamde 'festiviteitenregeling' opgenomen die bepaalt dat het maximaal 12 keer (etmalen) per jaar is toegestaan om de geluidnormen te overschrijden. Feit is dat het aantal optredens in het Openluchttheater waarbij de geluidnormen worden overschreden groter is dan de aangegeven 12 keer per jaar. De Omgevingswet, die sinds 1 januari 2024 van kracht is, biedt mogelijkheden om dit aantal te verhogen, mits er een goede belangenafweging gemaakt wordt tussen de bewoners in het gebied en de activiteiten in het theater. Dit is de enige manier waarop de overschrijding van de geluidnormen voor meer dan 12 keer per jaar mogelijk kan worden gemaakt.

Door middel van een maatwerkvergunning kan de gemeente de mogelijkheden voor overschrijding van het aantal dagen vergroten, mits sprake is van een 'aanvaardbare situatie'. Met aanvaardbaar wordt bedoeld dat de verschillende partijen (bewoners, gemeente en exploitant) zich erin kunnen vinden en dat er concrete en objectief toetsbare criteria zijn op basis waarvan de vergunning kan worden gehandhaafd. De voorliggende onderbouwing dient als motivering voor deze maatwerkvergunning. Deze (maatwerk)vergunning dient in een later stadium te worden opgenomen in het Omgevingsplan van de gemeente Valkenburg aan de Geul (dat uiterlijk op 1 januari 2032 in werking dient te zijn).

(Tijdelijk deel) omgevingsplan gemeente Valkenburg aan de Geul

De beoogde maatwerkvergunning kan niet worden verleend op basis van het thans geldende tijdelijke deel van het Omgevingsplan van de gemeente Valkenburg aan de Geul (hierna: TOP). Binnen de geldende regeling van het bestemmingsplan 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022', die onderdeel uitmaakt van het TOP, is aan deze projectlocatie de functie 'Natuur' toegekend. Binnen deze functie kan de beoogde ontwikkeling niet worden gerealiseerd omdat het openluchttheater niet kan worden beschouwd als extensief recreatief medegebruik en bovendien ook niet als ondergeschikt kan worden gezien aan de natuurfunctie. De voorliggende gebruiksactiviteiten dienen wegens strijdigheid met het TOP te worden beschouwd als een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder a.

Omgevingswet (hierna: Ow) is een omgevingsvergunning noodzakelijk voor het uitvoeren van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul heeft aangegeven dat zij de beoogde ontwikkeling mogelijk wil maken door middel van het opstarten van een ruimtelijke procedure. Daarbij is gekozen voor de uitgebreide procedure ex afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), ook wel de uniforme openbare voorbereidingsprocedure genoemd, waarbij eerst een ontwerpbesluit wordt gepubliceerd waarop eenieder een zienswijze kan indienen.

De voorliggende goede onderbouwing voor de fysieke leefomgeving betreft de onderbouwing van een 'maatwerkvergunning'/planologische vergunning voor het gebruik van het Openluchttheater in algemene zin (in afwijking van de huidige functie/bestemming) en het toestaan van meer dan 12 optredens in het Openluchttheater waarbij de geluidnormen worden overschreden. Er is geen sprake van een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit; er wordt immers niets gebouwd als gevolg van deze omgevingsvergunning.

In het kader van deze aanvraag omgevingsvergunning dient onderbouwd te worden of de beoogde ontwikkeling voldoet aan een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' ex artikel 5.21 lid 2, sub b. Ow juncto artikel 8.0a, tweede lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De voorliggende 'goede onderbouwing voor de fysieke leefomgeving' voorziet in de vereiste motivering ten aanzien van dit initiatief.

Leeswijzer

In het kader van een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' is bij deze maatwerkvergunning met name het aspect geluid van belang. Daarnaast wordt, gelet op de natuurwetgeving van de Omgevingswet, aandacht geschonken aan het effect van deze akoestisch versterkte optredens op het natuurgebied zelf en op de beschermde soorten die zich in (de omgeving van) de projectlocatie bevinden. Ten aanzien van de andere aspecten bodem, archeologie, verkeer, luchtkwaliteit, externe veiligheid en water vinden er geen ontwikkelingen plaats die van invloed kunnen zijn op één van deze aspecten.

Dit document is als volgt opgebouwd. Na deze inleiding (hoofdstuk 1) wordt in hoofdstuk 2 de projectlocatie beschreven en wordt de aldaar geldende planologisch-juridische regeling zoals opgenomen in het vigerende (tijdelijk) omgevingsplan toegelicht en worden de relevante ruimtelijke beleidskaders behandeld. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 de aspecten van de fysieke leefomgeving aan de orde voor zover deze relevantie hebben voor deze omgevingsvergunning. Hoofdstuk 4 bevat het voorstel om te komen tot een maatwerkvergunning voor het Openluchttheater op basis van het in de eerste drie hoofdstukken aangegeven kader. In hoofdstuk 5 worden de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid besproken. Hoofdstuk 6 ten slotte vormt de eindconclusie van deze onderbouwing.

2 Wet- en regelgeving en beleid op de locatie

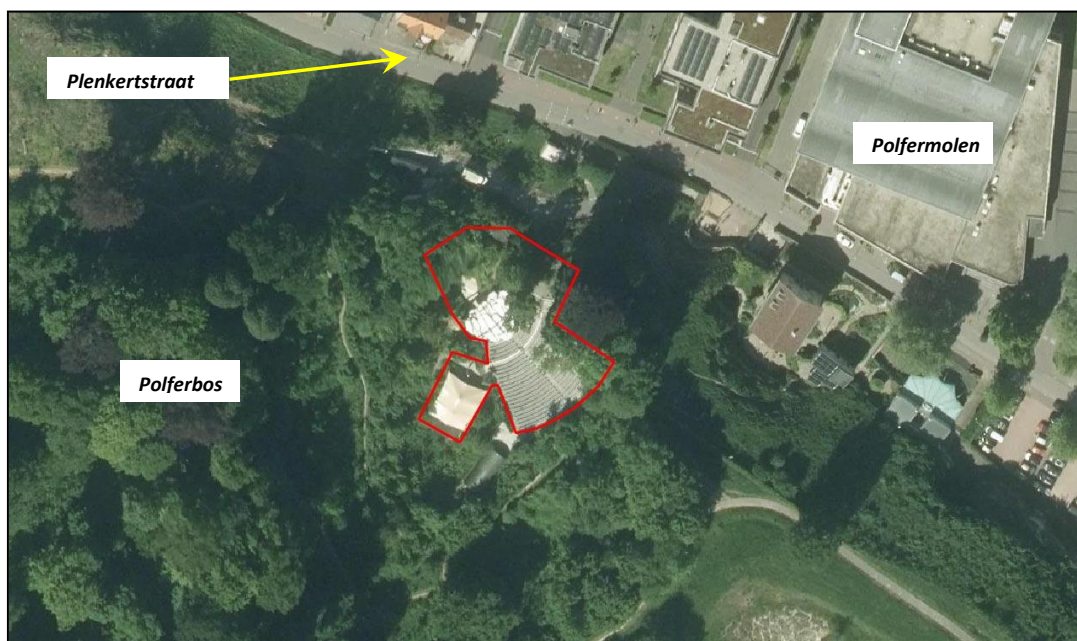
2.1 Ligging en beschrijving projectlocatie

De projectlocatie van het Openluchttheater is gelegen in het Rotspark aan de Plenkertstraat, aan de zuidkant van Valkenburg. De projectlocatie is kadastraal bekend als gemeente Valkenburg, sectie B, nummers 2268 (ged.) en 3072 (ged.). Het theater grenst in het westen, zuiden en zuidoosten aan opgaand bos (Polferbos) en is gelegen in het Natura 2000-gebied Geuldal. De locatie is vanaf de openbare weg uitsluitend bereikbaar vanaf de Plenkertstraat. Op de onderstaande kaart is de ligging van de projectlocatie aangeduid:

Ligging projectlocatie

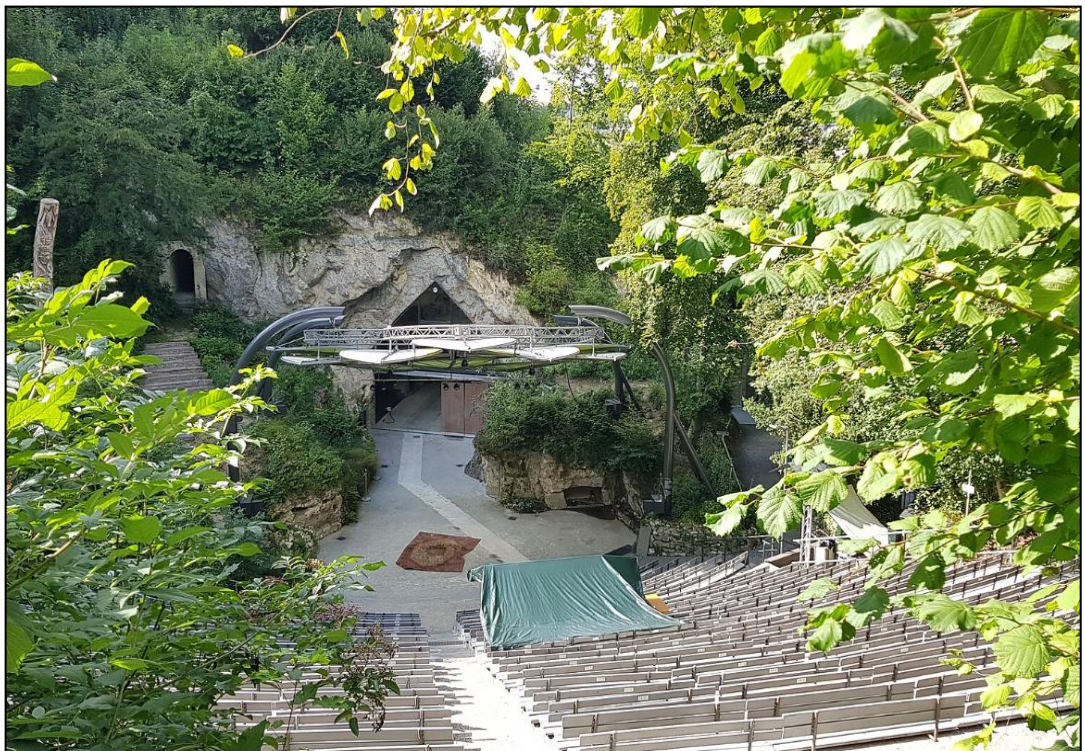
Op de onderstaande afbeelding is een luchtfoto van de projectlocatie opgenomen waarbij het Openluchttheater binnen de rode omlijning is gelegen:

Luchtfoto projectlocatie

Het Openluchttheater van Valkenburg aan de Geul is sinds 1916 gevestigd aan de Plenkertstraat 51A te Valkenburg en is daarmee het oudste openluchttheater van Nederland. Het door architect Pierre Cuypers ontworpen theater is gebouwd in de vorm van een schelpvormige ruimte die is uitgehouwen in een rotswand. Het theater bestaat uit een oplopende publiekstribune, een podium, een kleiner podium ten zuiden van het hoofdpodium, een grottheater (voor 100 toeschouwers) en diverse ruimtes voor medewerkers en opslag van materialen. Rond het podium zijn diverse bijbehorende elementen en voorzieningen (overkapping, elektriciteit) gesitueerd. Het oorspronkelijke theater kende een tribune voor 1.200 toeschouwers, maar tegenwoordig is de capaciteit begrensd op 950 toeschouwers. Het theater heeft, mede vanwege de ligging, geen eigen parkeervoorziening.

Het Openluchttheater is in de periode tussen medio jaren '70 en 1985 gesloten geweest door teruglopende bezoekersaantallen. Sinds 1985, na een renovatie, worden er weer voorstellingen gehouden in de maanden mei tot en met september. Voorstellingen in andere maanden komen niet voor; het Openluchttheater leent zich niet voor voorstellingen in andere jaargetijden vanwege het weer. De onderstaande foto's tonen enkele impressies van het Openluchttheater en het bijbehorende grottheater:

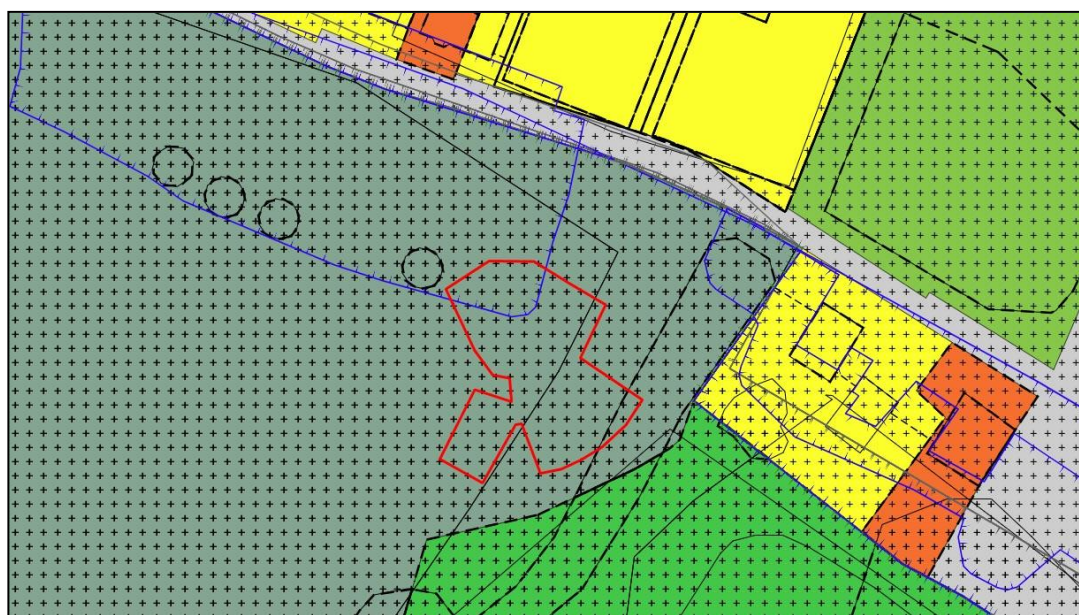
Foto's Openluchttheater en grottheater (rechtsboven), bron: www.oltvb.nl

2.2 Vigerend tijdelijk omgevingsplan (TOP)

Ter plaatse van de projectlocatie vigeert thans het tijdelijk omgevingsplan van rechtswege (ook wel: het tijdelijk deel van het omgevingsplan Valkenburg aan de Geul (hierna aangeduid als TOP)). In het TOP is (onder andere) het bestemmingsplan 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022' (vastgesteld d.d. 11.12.2023) geïntegreerd. In dit bestemmingsplan zijn de gronden ter plaatse van de projectlocatie voorzien van de functies 'Natuur', 'Waarde - Archeologie 5', 'Waarde - Archeologie 6', 'Waarde - Ecologie', 'Waarde - Landschapselement' en 'Waarde - Natura 2000' en nog de gebiedsaanduidingen 'luchtvaartverkeerszone - VDF Maastricht', milieuzone - beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg', veiligheidszone - onderaards gangenstelsel' en 'veiligheidszone - hellingen'.

Het Openluchttheater is als functie niet planologisch geregeld in het TOP (en dus ook niet in het voorgaande bestemmingsplan). Dit heeft te maken met de regelingen in de oudere (voormalige) bestemmingsplannen die van kracht waren vóór de vaststelling van het 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022'. In 1996 is door Gedeputeerde Staten goedkeuring onthouden aan de destijds beoogde bestemming 'Recreatie' wegens onzekerheden over de toekomstige functionele invulling van het Openluchttheater. In 1997, bij de herziening van het bestemmingsplan 'Kern Valkenburg', was de planvorming omtrent het gehele Polfermolengebied nog niet afgerond en is dit gebied buiten beschouwing gelaten. In 1999 heeft een reparatie van het bestemmingsplan 'Kern Valkenburg' plaatsgevonden, waarbij het de bedoeling was de bestemming 'Gemengde doeleinden' aan het gebied te geven met als doel het behoud en de verbetering van het Openluchttheater. Hier is onduidelijkheid ontstaan over de ligging van het Openluchttheater binnen het Rotspark, dat destijds als één grote locatie werd beschouwd. Mede door deze onduidelijkheid is destijds door Gedeputeerde Staten goedkeuring aan de regeling voor deze locatie onthouden. In de periode daarna hebben met name de wettelijke verplichte actualiseringen van de bestemmingsplannen plaatsgevonden en is uiteindelijk teruggevallen op de oorspronkelijke natuurbestemming. In het thans vigerende 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022' is hierdoor nog altijd de functie 'Natuur' aan de locatie van kracht.

Op de onderstaande afbeelding is de uitsnede uit de regeling van het 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022' opgenomen voor de projectlocatie:

Uitsnede 'Initieel Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul 2022'

In het navolgende worden de planologisch geldende functies nader toegelicht.

Functie 'Natuur'

Binnen de thans geldende functie 'Natuur' zijn de volgende activiteiten op deze locatie toegestaan:

- instandhouding, versterking en ontwikkeling van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden;
- waterremmende en erosiebeperkende elementen;
- voorzieningen voor het ontvangen, vasthouden, infiltreren, bergen en afvoeren van hemelwater, met daaraan ondergeschikt extensief recreatief medegebruik en de daarbij behorende voorzieningen zoals parkeer-, picknickplaatsen-, rust-, uitzicht- en informatiepunten.

De huidige exploitatie van het Openluchttheater, die op basis van de aard van het programma (type voorstellingen en de daarbij behorende geluidproductie) en de frequentie daarvan kunnen niet worden beschouwd als 'ondergeschikt' aan de natuurfunctie en ook niet als 'extensief' recreatief medegebruik. Dit betekent dit dat er sprake is van strijdigheid met het omgevingsplan. Deze strijdigheid is in de loop van de afgelopen decennia ontstaan. Het Openluchttheater is in 1916 met een beperkte programmering gestart en die programmering heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld tot de hedendaagse programmering waarbij de aard van de voorstellingen logischerwijs gewijzigd is en de frequentie ervan is toegenomen.

Omdat de onderliggende functie (voormalige 'bestemming') ondanks een aantal pogingen daartoe nooit is aangepast is er op een gegeven moment sprake van strijdigheid met - inmiddels - het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan. De strijdigheid betreft met name de uitstraling van het Openluchttheater vanwege de aard en frequentie van de optredens en de daarbij geproduceerde geluidniveaus. Er is zodoende geen sprake meer van aan de natuurfunctie 'ondergeschikte' en 'extensieve' activiteiten. Er zijn binnenplannen geen mogelijkheden om de aard en frequentie van de huidige voorstellingen in het Openluchttheater alsnog mogelijk te maken. Er is op dit punt sprake van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit' (BOPA).

Overige functies en gebiedsaanwijzingen

Ten aanzien van de overige op de projectlocatie van kracht zijnde functies 'Waarde - Archeologie 5', 'Waarde - Archeologie 6', 'Waarde - Landschapselement' en de gebiedsaanwijzingen 'luchtvaartverkeerszone - VDF Maastricht', milieuzone - beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg', veiligheidszone - onderaards gangenstelsel' en 'veiligheidszone - hellingen' geldt dat deze met name betrekking hebben op situaties waarbij bouw- en/of aanlegactiviteiten plaatsvinden. Aangezien er als gevolg van de voorliggende omgevingsvergunningaanvraag geen bouw- en aanlegactiviteiten plaatsvinden behoeven deze functies en aanduidingen hier geen verdere toelichting.

Ten aanzien van de functies 'Waarde - Ecologie' en 'Waarde - Natura 2000' (waarvan de laatstgenoemde op de gehele projectlocatie geldt) kan worden aangegeven dat deze beide gericht zijn op de bescherming van ecologische waarden respectievelijk de bescherming van het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Deze aspecten gelden ook ten aanzien van het gebruik van gronden omdat activiteiten ook zonder fysieke aanpassingen (bouwen en/of aanleggen) gevolgen kunnen hebben voor de ecologische waarden (soortenbescherming) en op de bescherming van het Natura 2000-gebied (gebiedsbescherming). Op basis hiervan zijn onderzoeken uitgevoerd om de eventuele verstoringen van het Natura 2000-gebied als gevolg van geluid en licht alsmede optische verstoringen in kaart te brengen. Verwezen wordt naar paragraaf 3.2 en de separate bijlagen 2 en 3 bij deze onderbouwing.

Bestaande, legale situatie

Het Openluchttheater bestaat inmiddels 110 jaar. Ondanks dat het theater als zodanig op dit moment door procedurele onvolkomenheden uit het verleden niet planologisch-juridisch geregeld is in het (tijdelijk deel van het) Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul, mag er van uit worden gegaan dat de bouw van het theater met alle bijbehorende voorzieningen als zodanig door middel van een (toenmalige) bouwvergunning tot stand is gekomen. Ook voor de verbouwing van begin jaren '80 en alle latere bouwactiviteiten is een bouw- of omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen verleend. Daarmee wordt niet in twijfel getrokken dat het Openluchttheater met alle

bijbehorende gebouwde voorzieningen en bijbehorende paden, bestaande, legaal gerealiseerde bouwwerken en bouwwerken geen gebouwen zijn. Ook het reguliere gebruik van het Openluchttheater zoals dat een aanvang heeft genomen in 1916 en, met een onderbreking van circa tien jaar, al sinds jaar en dag gedurende de periode van mei tot en met september plaatsvindt op deze projectlocatie in de vorm van voorstellingen in de open lucht met bijbehorende activiteiten zoals op- en afbouw, soundchecks, ondergeschikte horeca et cetera wordt beschouwd als bestaand, legaal gebruik.

De intensiteit van de voorstellingen en de daarbij geconstateerde overschrijding van geluidnormen als gevolg van dit gebruik zijn niet passend binnen het omgevingsplan.

Resumé

Uit het voorgaande is geconcludeerd dat sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit ten aanzien van gebruik van het Openluchttheater en met name de intensiteit van voorstellingen en de daarbij optredende geluiduitstraling. Omdat het gebruik op basis van de huidige exploitatie niet (meer) kan worden beschouwd als 'ondergeschikt' aan de natuurfunctie en het gebruik ervan ook niet als 'extensief' kan worden aangemerkt, is sprake van strijdigheid met het Omgevingsplan. Omdat de strijdigheid ten aanzien van de exploitatie van het Openluchttheater gepaard gaat met de overschrijding van geluidnormen is voor dit een zogenaamde 'maatwerkvergunning' noodzakelijk.

2.3 Beleid en wet- en regelgeving

In deze paragraaf wordt ingegaan op de relevante wet- en regelgeving en het voor deze omgevingsvergunning relevante beleid. Ten aanzien van het rijksbeleid zijn er geen concrete uitspraken voor deze locatie. De instructieregels van het rijk kennen wel enkele relevante bepalingen. Deze komen aan de orde in subparagraaf 2.3.1. Vanuit de Omgevingsvisie Limburg is met name het cultuurbeleid relevant. Vanuit de instructieregels van de provincie Limburg, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg, gelden enkele relevante bepalingen voor deze ontwikkeling. Deze komen aan de orde in subparagrafen 2.3.2 (beleid provincie) en 2.3.3 (instructieregels provincie). In het regionale beleid is met name de Visie Vrijtijdseconomie 2030 van belang; deze komt aan de orde in subparagraaf 2.3.4. Ten slotte is er het gemeentelijk beleid in de vorm van de Omgevingsvisie Valkenburg aan de Geul, de Visie Vrijtijdseconomie aan de Geul 2035', het Cultuurbeleid van Mergel tot Meesterschap 2025-2034 en de in ontwikkeling zijnde Visie Valkenburg West. Het gemeentelijk beleid komt aan de orde in subparagraaf 2.3.5.

2.3.1 Instructieregels rijk

De Omgevingswet werkt door in vier algemene maatregelen van bestuur: het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). In deze AMvB's staan regels voor het praktisch uitvoeren van de wet. Van deze vier AMvB's bevat het Bkl regels ter bescherming van de nationale belangen aan de hand van zogenaamde 'instructieregels'. Indien een omgevingsvergunning wordt verleend voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn artikel 8.0a lid 2 en 8.0 b lid 1 sub a van toepassing. In artikel 8.0a lid 2 is bepaald dat dat een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen verleend wordt met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. In artikel 8.0b lid 1 sub a is aangegeven dat bij een aanvraag om een BOPA de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Bkl van overeenkomstige toepassing zijn. Voor de voorliggende omgevingsvergunning zijn met name de instructieregels voor 'geluid door activiteiten' als voor de 'bescherming van Natura 2000-gebieden' relevant.

Instructieregels voor geluid door activiteiten

De instructieregels voor geluid door activiteiten staan in paragraaf 5.1.4.2 Bkl. Deze regels zijn ook op het Openluchttheater van toepassing. In artikel 5.59 lid 2 Bkl is bepaald dat het geluid door activiteiten op geluidgevoelige gebouwen 'aanvaardbaar' dient te zijn. Dat betekent dat sprake

dient te zijn van een ‘aanvaardbaar woon- en leefklimaat’. In artikel 5.64 is vervolgens aangegeven dat in elk geval sprake is van een ‘aanvaardbaar’ woon- en leefklimaat indien voldaan wordt aan artikel 5.65. In dit artikel wordt onderscheid gemaakt in standaardwaarden en grenswaarden. Daarbij zijn normen opgenomen voor de verschillende dagdelen, waarbij als dagperiode de periode tussen 07.00-19.00 wordt beschouwd, als avondperiode de periode tussen 19.00 - 23.00 uur en als nachtperiode de periode tussen 23.00 - 07.00 uur.

De standaardwaarden hebben betrekking op het geluid op de gevel van een geluidgevoelig gebouw (zoals een woning). Er wordt onderscheid gemaakt tussen het gemiddelde geluidniveau (‘langtijdgemiddelde’) en geluidniveau van piekgeluiden. Deze luiden als volgt:

Tabel 5.65.1 Standaardwaarde toelaatbaar geluid op een geluidgevoelig gebouw

	07.00 – 19.00 uur	19.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,r,LT}$ als gevolg van activiteiten	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door aandrijfgekluid van transportmiddelen	--	70 dB(A)	70 dB(A)
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door andere piekgeluiden	--	65 dB(A)	65 dB(A)

Geluidniveaus op de gevel van geluidgevoelige gebouwen (bron: tabel 5.65.1 bij artikel 5.65 Bkl)

De grenswaarden hebben betrekking op geluid in geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen. Deze luiden als volgt:

Tabel 5.65.2 Grenswaarde toelaatbaar geluid in geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen

	07.00 – 19.00 uur	19.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,r,LT}$	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door aandrijfgekluid van transportmiddelen	--	55 dB(A)	55 dB(A)
Maximaal geluidniveau $L_{A,max}$ veroorzaakt door andere piekgeluiden	--	45 dB(A)	45 dB(A)

Geluidniveaus binnen geluidgevoelige gebouwen (bron: tabel 5.65.2 bij artikel 5.65 Bkl)

Flexibiliteit - afwijken van standaardwaarden tot aan grenswaarden (art. 5.66 Bkl)

In artikel 5.66 lid 1 Bkl is de mogelijkheid opgenomen tot het afwijken van de standaardwaarden tot maximaal de grenswaarden zoals in het bovenstaande tabel is aangegeven. In lid 2 van dit artikel zijn de voorwaarden voor het toepassen van een hogere waarde dan de standaardwaarde opgenomen. Daarmee biedt dit artikel de mogelijkheid hogere waarden te vergunnen.

In lid 3 van dit artikel 5.66 is aangegeven dat het voldoen aan de grenswaarden niet van toepassing is op geluidgevoelige gebouwen indien er zwaarwegende bezwaren van bouwkundige aard zijn tegen het treffen van maatregelen aan de gevel, mits, indien er andere maatregelen mogelijk zijn om de geluidbelasting te verminderen, deze wel worden getroffen. Kortom: dit artikel biedt de mogelijkheid om hogere waarden te vergunnen maar dan alleen vanwege de genoemde redenen.

Festiviteitscriterium (art. 5.68 Bkl)

In artikel 5.68 Bkl is het zogenaamde ‘festiviteitscriterium’ opgenomen. Dit houdt in dat een omgevingsplan de mogelijkheid kan bevatten om de genoemde waarden niet van toepassing te verklaren op aangewezen festiviteiten of een locatie waar festiviteiten plaatsvinden gedurende maximaal 12 kalenderdagen per jaar.

Flexibiliteit - geen waarden (art. 5.70 Bkl)

In artikel 5.70 Bkl is bepaald dat een omgevingsplan, in afwijking van artikel 5.65, gelet op de aard of locatie van de activiteit, geheel of gedeeltelijk geen waarden kan bevatten. De reikwijdte van deze flexibiliteitsbepaling is echter niet vastgelegd. De gemeenteraad kan - als bevoegd gezag voor het omgevingsplan - op grond van dit artikel besluiten om geen waarden vast te stellen in dat omgevingsplan. In de Nota van toelichting op het Bkl is daarbij wel aangegeven dat sprake dient te zijn van voldoende 'aanvaardbaarheid'.

Flexibiliteit - andere regels dan waarden

In artikel 5.71 Bkl is bepaald dat een omgevingsplan andere regels kan bevatten dan waarden zoals bedoeld in artikel 5.65. Er kan een maatschappelijke en/of bestuurlijke wens zijn om voor het geluid door activiteiten geen waarden, maar gebruiksregels vast te leggen. Het gaat daarbij om regels als specifieke sluitingstijden, venstertijden voor transport of andere activiteiten en dergelijke. Het gebruik van deze afwijkmogelijkheid vergt een goede motivering. Ook is er de mogelijkheid om zowel waarden voor het geluid als gebruiksregels op te nemen. Om deze flexibiliteit te kunnen toepassen dient sprake te zijn van een zwaarwegend economisch en/of maatschappelijk belang dat het toestaan van een grotere belasting rechtvaardigt. Er moet in elk geval een goede afweging zijn van proportionaliteit, noodzakelijkheid en van een voldoende maatschappelijk draagvlak.

Resumerend kunnen artikel 5.70 en 5.71 Bkl - al dan niet gecombineerd - een mogelijkheid bieden om in bepaalde mate af te wijken van de standaard- en grenswaarden zoals eerder genoemd. Het Bkl biedt daarmee ruimte voor lokaal maatwerk mits binnen het kader van 'aanvaardbaarheid'. Voor de verdere beschouwing van dit aspect wordt verwezen naar paragraaf 3.1 van deze onderbouwing.

Instructieregels voor Natura 2000-gebieden

Ten aanzien van de gebiedsbescherming voor Natura 2000-gebieden zijn op grond van Afdeling 2.3 Ow omgevingswaarden vastgesteld met het oog op de doelen van de wet (artikel 2.9 Ow). Met dit instrument kan de gewenste te bereiken kwaliteit voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd. Ten aanzien van de soortenbescherming zijn in afdeling 7.3 Bkl instructieregels opgenomen met het oog op de bescherming van de flora en fauna. Voor zowel de gebiedsbescherming als de soortenbescherming zijn voor dit plan onderzoeken uitgevoerd. Deze worden besproken in paragraaf 3.2 van deze onderbouwing.

2.3.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Limburg (POVI)

Op 8 mei 2026 is de Omgevingsvisie Limburg 2026 vastgesteld en deze vormt een actualisatie van de POVI uit 2021. Om goed in te kunnen spelen op de Limburgse kansen en uitdagingen in de leefomgeving is een visie nodig voor de langere termijn (2030 - 2050), waarin allerlei onderwerpen aan bod komen, zoals wonen, bodem, infrastructuur, energie, economie, landbouw, water, natuur, landschap en cultureel erfgoed, maar ook gezondheid en de gezonde leefomgeving. Zo geeft de Omgevingsvisie richting aan de manieren waarop Limburg klaargemaakt wordt voor de toekomst.

In de geactualiseerde Omgevingsvisie zijn vier ambities geformuleerd die aansluiten bij de Omgevingswet en handvatten bieden om Limburg leefbaar, aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden:

1. Zorgen voor voldoende woningen van de juiste kwaliteit. Optimaal benutten van ruimte in bestaande steden en dorpen, verbeteren van de leefbaarheid en versterken van economische innovatiekracht;
2. Combineren van de belangen van landbouw, natuur, water, landschap en vrijetijdseconomie, onder meer door gebiedsgerichte zonering;
3. Duurzame energievoorziening en slimme mobiliteitsoplossingen;
4. Herstel van bodemkwaliteit en zorgen dat het watersysteem zowel perioden van droogte als perioden met grote waterafvoer kan opvangen.

Onderhavig plan

De onderhavige projectlocatie is conform de kaarten behorende bij de Omgevingsvisie Limburg 2026 gelegen binnen de zone 'Natuurnetwerk Limburg' (hierna: NNL). De focus ligt hier op goede kwaliteit en bescherming van de natuur en op het completeren van het natuurnetwerk. Voor stedelijke ontwikkelingen is in het NNL geen plek. In de Natura 2000-gebieden ligt de nadruk op de natuurwaarden en het bereiken van de doelen waarvoor deze gebieden door het rijk zijn aangewezen. De Limburgse natuurgebieden vormen samen het Limburgse deel van het Natuurnetwerk Nederland, het Natuurnetwerk Limburg. Het NNL is vooral gelegen in delen van beekdalen, op hellingen en op veen- en stuifzandgebieden van de hoger gelegen gebieden. De Natura 2000-gebieden vormen een selectie binnen het NNL. Dit zijn er in Limburg 24, waaronder Natura 2000-gebied 'Geuldal' waarin het Openluchttheater is gelegen.

De begrenzing van het NNL heeft een directe relatie met het Natuurbeheerplan Limburg. In het thans vigerende Natuurbeheerplan Limburg 2026 worden de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden beschreven voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen in de provincie. Het natuurbeheerplan is verankerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) 2016. Dit stelsel bestaat uit: de 'Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer 2016' (SVNL) voor het beheer van natuur en landschap en de 'Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap 2021' (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling). De provincie stelt de kaders voor de uitvoering van het natuur- en landschapsbeheer door het Natuurbeheerplan vast te stellen. Het Natuurbeheerplan geeft aan waar welke natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden. Daarnaast financiert de provincie een aanzienlijk deel van de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van natuur door middel van subsidies. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor de aanvraag van deze subsidies.

Het Natuurbeheerplan is geen statisch document. De provincie kan de inhoud van de plantekst en de kaarten, indien nodig, jaarlijks aanpassen. Hoewel het Natuurbeheerplan de laatste tijd met een jaarlijkse frequentie is aangepast, kan het plan voor meerdere jaren gelden tot Gedeputeerde Staten weer een nieuwe wijziging van het Natuurbeheerplan vaststellen.

Ten aanzien van deze begrenzing kan in relatie tot de voorliggende projectlocatie het volgende worden opgemerkt. Het Openluchttheater is gelegen binnen de begrenzing van het NNL. Dat is geen logische begrenzing gelet op het reeds 110 jaar op deze locatie aanwezige Openluchttheater. Net als in het geval van Natura 2000 kan worden geconstateerd dat de aanwijzing van het Openluchttheater (dat al lange tijd bestaat en al ver vóór de aanwijzing als Natuurnetwerk in gebruik was), onterecht is op grond van de het feit dat het uitdrukkelijk géén natuur is, maar een bouwwerk. Het gebruik en de bebouwing van deze locatie zijn moeilijk te combineren met de natuurdoelstellingen uit het Provinciaal Natuurbeheerplan. Vandaar dat de gemeente Valkenburg aan de Geul een wijzigingsverzoek bij de provincie Limburg gaat indienen om de begrenzing aan te passen in die zin dat de locatie van het Openluchttheater buiten het NNL komt te liggen.

Gebiedspaspoorten

In de Omgevingsvisie wordt voor de Limburgse buitengebieden gewerkt met zogenaamde gebiedspaspoorten. Bij de afweging of ruimte moet worden geboden aan nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de kenmerken en de identiteit (eigenheid) van het gebied. Het streven is daarbij een duurzame, gebiedsgerichte ontwikkeling, waarbij de eigenheid van het gebied en de ruimtelijke kwaliteit moeten worden versterkt. Om recht te kunnen doen aan de kenmerken en identiteit van de vele Limburgse buitengebieden, is onderscheid gemaakt in twaalf gebiedstypen gebaseerd op het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg en het Handvat Kernkwaliteiten Zuid-Limburg. Elk gebied is voorzien van een gebiedspaspoort, dat de karakteristieken en kenmerken van het gebied beknopt weergeeft. Met de gebiedspaspoorten en de ontwerpbeginselen wordt op een abstract, provinciaal niveau inzicht gegeven in de bestaande kenmerken en identiteiten. Ze bieden inspiratie en handvatten voor ruimtelijke ontwerpkeuzes.

De projectlocatie is verdeeld over twee gebiedspaspoorten:

- *gebiedspaspoort beeklandschap*: dit bestaat uit natuurlijke en aangepaste beken, zoals rechtgetrokken beken. Hoewel ze variëren in loop en vorming, spelen beken een belangrijke structurerende rol in de Limburgse landschappen. De waterlopen hebben met hun dalen en afzettingen de ruimtelijke structuur en het landgebruik sterk beïnvloed;
- *gebiedspaspoort steile hellingen*: de steile hellingen liggen veelal aan de randen van een plateau. Vanwege de steile ligging is de agrarische ontginning van dit gebiedstype vaak tot een minimum beperkt gebleven. Kenmerkend voor dit gebiedstype is de aanwezigheid van besloten hellingbossen en de afwezigheid van bebouwing en wegen.

Omdat bij de voorliggende omgevingsvergunningaanvraag geen nieuwe ruimtelijke ontwikkeling is voorzien zijn de gebiedspaspoorten voor deze locatie nu niet toepasbaar.

2.3.3 Instructieregels provincie (Omgevingsverordening Limburg)

Artikel 8.0b, lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) bepaalt dat bij een aanvraag om een BOPA de instructieregels in hoofdstuk 5 van het Bkl, de provinciale instructieregels en eventuele instructies het beoordelingskader vormen. Een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt geweigerd indien de activiteit zou leiden tot een situatie die niet is toegelaten op grond van deze instructieregels, of indien sprake is van een voorbeschermingsregel of indien de activiteit het uitvoeren van een projectbesluit van provincie of Rijk belemmert.

Onderhavig plan

Vanuit afdeling 5.1 van het Bkl (Instructieregels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties) gelden voor de onderhavige projectlocatie met name provinciale instructieregels voor het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Natura 2000, het Natuurnetwerk Limburg, het beschermingsgebied Einstein Telescope, het overstromingskansgebied A en het uitsluitingsgebied windturbines. Deze aspecten komen in het navolgende aan de orde.

Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg, art. 7.2 OvL

Uit artikel 7.2 van de Omgevingsverordening blijkt dat de motivering bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg een beschrijving dient te bevatten van de op de projectlocatie voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en de wijze waarop de negatieve effecten zijn gecompenseerd. De kernkwaliteiten in het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg zijn het reliëf, het open en besloten karakter en het cultuurhistorisch erfgoed.

Het Nationaal Landschap Zuid-Limburg (hierna: NLZL) is onder te verdelen in een aantal deelgebieden. De deelgebieden zijn opgedeeld door de natuurlijke fysieke grenzen die gevormd worden door de landschapstypen (plateaus, hellingen en dalen). Ze verschillen van elkaar in landschapstypen en kernkwaliteiten. Door de nuanceverschillen kunnen bepaalde leidende beginselen in meer of mindere mate van toepassing zijn voor elk deelgebied. Die toepasbaarheid is ook afhankelijk van de specifieke locatie en de soort ruimtelijke ontwikkeling.

Onderhavig plan

De projectlocatie is gelegen in deelgebied 'Geuldal'. Het Geuldal en haar vele aftakkingen zijn uitgesneden door de Geul en zo'n 130 zijbeken. De Geul vindt haar oorsprong in Duitsland en mondt ten noordwesten van Bunde uit in de Maas. De bovenloop van het dal is hooggelegen en relatief smal terwijl naarmate de beek westwaarts stroomt het profiel breder wordt en de steilranden nadrukkelijker aanwezig zijn. Hoewel de Geul lang een gecontroleerde waterloop is geweest, mag de Geul tegenwoordig weer meanderen. De veranderende oeverranden dragen bij aan een verhoogde ecologische kwaliteit.

Het Geuldal kenmerkt zich door scheerheggen, graften en oeverbeplanting. In veel gevallen hebben dorpskernen en daartoe behorende nevenactiviteiten zoals recreatie zich in het beekdal

uitgebreid. Het Geuldal ontwikkelt zich vanaf de 19de eeuw tot aantrekkelijk toeristisch gebied. De oude vestingstad Valkenburg werd het centrum van het regionale toerisme. Van hieruit kan een rijkdom aan, in het dal gelegen, cultuurhistorische elementen zoals kastelen, watermolens en buitens bezocht worden. De bovenloop van de Geul is met haar geaccidenteerd terrein duidelijk meer besloten dan het meer verrommelde deel ten westen van Houthem.

Bij de uitwerking van een aanvraag omgevingsvergunning die voorziet in nieuw ruimtebeslag dient in de regels een analyse van het landschappelijk kader moeten worden gemaakt en zal de inpasbaarheid van deze ontwikkeling aan de orde komen. Omdat in de voorliggende situatie geen nieuwe ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt, heeft dit plan geen negatief effect op de landschappelijke kwaliteit van het Geuldal.

Natura 2000, par. 8.1.1 OvL

Het Natura 2000-gebied is beschermd vanuit de rijksoverheid waarbij de provincie en gedelegeerde bevoegdheid heeft. In de Omgevingsverordening is paragraaf 8.1.1 voor instructieregels in Natura 2000-gebieden nog niet ingevuld.

Natuurnetwerk Limburg (NNL), par. 8.1.2 OvL

De begrenzing en bescherming van het Natuurnetwerk Limburg is vastgelegd in paragraaf 8.1.2 van de provinciale Omgevingsverordening. Wezenlijke kenmerken en waarden, in bestaande en nog te realiseren natuurgebieden, zijn als aanwezige en potentiële natuurwaarden vertaald in natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de natuurbeheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan. Verder behoren tot de wezenlijke kenmerken en waarden de beschermde soorten, de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, het cultuurhistorisch erfgoed, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, openheid of juist geslotenheid van de landschapsstructuur.

De regeling Natuurcompensatie is van toepassing als voorafgaand aan de activiteit is vastgesteld dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd en/of de kernkwaliteiten van de Groenblauwe mantel worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd. Als de regeling Natuurcompensatie van toepassing is, ontstaat een compensatieplicht en moet, wil de activiteit doorgang kunnen vinden, financiële compensatie, dan wel fysieke compensatie plaatsvinden. De voorwaarden die gelden bij een compensatieplicht zijn uitgewerkt in de regeling Natuurcompensatie.

Het Natuurnetwerk Limburg bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- de bestaande bos- of natuurgebieden (waaronder de Natura 2000-gebieden);
- areaaluitbreidingen natuur (waar omzetting van landbouw naar natuur is voorzien);
- gebieden voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (alleen binnen Natura 2000); en
- overige functies, die geen natuur zijn of worden, zoals wegen die door het gebied lopen en verspreide bebouwing, vaak agrarische bedrijven (de zogenoemde. bouwblokken) of kloosters.

Onderhavig plan

De projectlocatie ligt thans geheel binnen het Natuurnetwerk. Net als in het geval van Natura 2000 kan worden geconstateerd dat de aanwijzing van het Openluchttheater (dat al lange tijd bestaat en al ver vóór de aanwijzing als Natuurnetwerk in gebruik was), onterecht is op grond van de het feit dat het uitdrukkelijk géén natuur is, maar een bouwwerk. Verwezen wordt naar de opmerking inzake de begrenzing van het NNL bij de bespreking van de POVI in het voorgaande.

In Artikel 8.2 van de Omgevingsverordening is de algemene regel opgenomen dat ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten, niet zijn toegestaan. De eerste vraag die dus moet worden beantwoord is of er sprake is van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Die verschillen per situatie en zijn uitgewerkt in het Provinciaal Natuurbeheerplan. Om te bepalen of er sprake is van aantasting hiervan is ecologisch onderzoek uitgevoerd. Verwezen wordt naar paragraaf 3.2 van deze onderbouwing.

Beschermingsgebied Einstein Telescope, afd. 16.1 OvL

In artikel 16.1 en 16.2 van de Omgevingsverordening Limburg zijn instructieregels vastgelegd ten aanzien van het beschermingsgebied voor de Einstein Telescope. Hierin is aangegeven dat een plan dat betrekking heeft op een gebied binnen het beschermingsgebied 'Einstein Telescope' geen activiteiten toelaat die zijn genoemd in artikel 16.1. Deze activiteiten betreffen het plaatsen of hebben van een windturbine, het uitvoeren van een ontgroning met uitzondering van een ontgroning die op grond van de verordening vergunningvrij is of het plegen van een boring of andere ingreep in de bodem dieper dan 100 meter beneden het maaiveld.

Onderhavig plan

In het onderhavige plan is geen sprake van het plaatsen of hebben van een windturbine, het uitvoeren van een ontgroning of het plegen van een boring of andere ingreep in de bodem dieper dan 100 meter beneden het maaiveld. De instructieregels die gelden ten aanzien van het beschermingsgebied Einstein Telescope vormen derhalve geen belemmering voor het onderhavige plan.

Overstromingskansgebied A, afd. 3.1 OvL

Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht geldt conform artikel 3.1 OvL voor overstromingskansgebied A geen gemiddelde overstromingskans als omgevingswaarde. Deze omgevingswaarden vallen onder de verantwoordelijkheid van het Waterschap Limburg.

Uitsluitingsgebied windturbines, afd. 13.1 OvL

De projectlocatie is gelegen in een uitsluitingsgebied windturbines. Dat wil conform artikel 13.1 OvL zeggen dat binnen dit gebied geen plaatsing van een windturbine met een masthoogte van 25 meter of hoger is toegestaan.

Onderhavig plan

Ten aanzien van het voorliggende plan kan worden aangegeven dat dit aspect niet aan de orde is.

Resumerend kan worden aangegeven dat, met inachtneming van het uitgevoerde natuuronderzoek zoals besproken in paragraaf 3.2, voldaan wordt aan het provinciaal beleid en aan de instructieregels uit de Omgevingsverordening Limburg.

2.3.4 Regionaal beleid

Visie Vrijetijdseconomie: Bestemming Zuid-Limburg 2030

De Visie Vrijetijdseconomie is een gezamenlijke visie van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg, die in samenwerking met de provincie Limburg, Visit Zuid-Limburg, Maastricht Marketing, Recron, Koninklijke Horeca Nederland en de Natuur- en Milieufederatie Limburg is opgesteld. In deze visie wordt ingegaan op belangrijke trends en ontwikkelingen en hun betekenis voor Zuid-Limburg. Ook wordt de huidige positie van Zuid-Limburg als toeristisch-recreatieve bestemming geanalyseerd. Naast de belangrijke opgaven voor de toekomst komen de kernkwaliteiten van het gebied aan bod. Wat Zuid-Limburg als toeristisch-recreatieve bestemming uniek maakt is de nabijheid van zowel stedelijke als landschappelijke topkwaliteiten in een internationale context. De recreant en toerist in Zuid-Limburg heeft zowel de geneugten van de stad als het land steeds binnen handbereik en beide zijn in de basis van topkwaliteit. Het gaat om het unieke en hooggewaardeerde heuvellandschap en het erfgoed, samen met de vele voorzieningen, steden, attracties en activiteiten.

In de visie worden de zes kernkwaliteiten van Zuid-Limburg benoemd:

- uniek en hooggewaardeerd landschap;
- rijke historie en eigen cultuur;
- sportief en vitaal;
- Bourgondische levenshouding van de Zuid-Limburger;
- internationaal;
- veelzijdig.

Op basis van de trends, huidige positie en de analyse die is uitgevoerd ten behoeve van deze visie, zijn er acht opgaven geformuleerd voor de vrijetijdseconomie in Zuid-Limburg:

1. het managen en ontwikkelen van Zuid-Limburg als één bestemming;
2. de vrijetijdseconomie beter verbinden aan de kwaliteit van het Zuid-Limburgse landschap en vanuit de vrijetijdseconomie bijdragen aan het bewaken en verhogen van de kwaliteit van het landschap;
3. het beter beleefbaar maken van de Zuid-Limburgse verhalen en toeristisch-recreatieve kernkwaliteiten;
4. het aanspreken van nieuwe doelgroepen;
5. het beter in balans brengen van de vraag naar en het aanbod van verblijfsaccommodaties, zowel kwalitatief als kwantitatief;
6. het behouden en waar mogelijk herbestemmen van monumentale gebouwen voor de vrijetijdseconomie, waarbij een goede balans tussen vraag en aanbod uitgangspunt is;
7. het optimaliseren van de positieve effecten van toerisme;
8. intergemeentelijk samenwerken, gezamenlijk beleid uitvoeren en versterken van de samenwerking binnen en buiten de sector, ook in de grensregio.

Er zijn in de visie enkele sterktes benoemd van de regio Zuid-Limburg. Voorbeelden daarvan zijn de veelheid aan immaterieel en materieel erfgoed, de grote variëteit aan evenementen en dagattracties en de verwevenheid van landschappelijke en natuurlijke waarden en stedelijke kwaliteiten.

De visie geeft met name op hoofdlijnen richting aan de toekomst. Belangrijke onderwerpen zijn bijvoorbeeld de vermarkting van Zuid-Limburg als één bestemming, internationale samenwerking, spreiding van bezoekers over de regio en synergie zoeken met het landschap. Daarbij geldt als centraal uitgangspunt: kwalitatieve groei gaat boven kwantitatieve groei. Daarbij moet de leefbaarheid in steden en dorpen gewaarborgd blijven: het toerisme mag niet leiden tot onevenredige overlast. De uitgangspunten voor de toekomst zijn dan ook:

- *vrijetijdseconomie is geen doel op zich*, maar is een middel waarmee Zuid-Limburg zich ook in de toekomst kan blijven ontwikkelen als een aantrekkelijk gebied om te wonen, werken, verblijven en recreëren;
- *van keten naar netwerk*, dus er is sprake van een vraag gestuurd aanbod dat in gezamenlijkheid met alle betrokkenpartijen wordt gecreëerd;
- *van destinatiemarketing naar destinatiemanagement*: niet alleen het promoten van 'de plek' Zuid-Limburg maar er ook voor zorgen dat attracties worden verbeterd, dat infrastructuur op orde is, dat specifieke thema's worden uitgewerkt en dat het 'verhaal' goed en interessant is;
- *duurzaam toerisme als voorwaarde en kans*: zowel op economisch, ecologisch en sociaal vlak moet de verblijfseconomie duurzaam zijn (bijvoorbeeld streekproducten authentieke verhalen, stimuleren van langer verblijf en CO2-neutraal maken van accommodaties). Daarbij biedt een werkelijk duurzame ontwikkeling en profilering als bijvoorbeeld 'Green Destination' interessante kansen. Zowel zakelijke reizigers als toeristen hebben steeds vaker de voorkeur voor 'groene' hotels en natuurbeleving tijdens vakantie of vrije tijd.

De ambities voor dagrecreatie en evenementen zijn als volgt:

- meerdere kenmerkende Zuid-Limburgse verhalen zijn in samenhang ontwikkeld en voor de gast vraaggericht, herkenbaar en beleefbaar;
- erfgoedlocaties zijn vaker en meer toegankelijk en sluiten aan bij de Zuid-Limburgse verhalen en thema's;
- op goed bereikbare plaatsen ontwikkelen zich vernieuwende dagattracties en evenementen die de toeristisch-recreatieve kernkwaliteiten van Zuid-Limburg zoveel mogelijk versterken en zo min mogelijk negatieve neveneffecten hebben;
- bewoners ervaren een goede balans tussen positieve en negatieve effecten van recreatie en toerisme.

Onderhavig plan

Ten aanzien van het Openluchttheater kan worden aangegeven dat juist deze plek de mogelijkheid biedt om tussen de mergel en de natuur te genieten van culturele activiteiten en muziek. Dit maakt het Openluchttheater uniek en behoudenswaardig. Het behoud en het verbeteren van de toeristisch-recreatieve kernkwaliteiten, waaronder het erfgoed, maakt onderdeel uit van de in het voorgaande benoemde opgave 3. Door efficiënt gebruik en een passende exploitatie van het Openluchttheater kunnen financiële middelen worden gegenereerd om onderhoud te doen en het Openluchttheater te behouden voor de toekomst. Daarbij dient wel een goede balans gevonden te worden tussen de belangen en activiteiten van het Openluchttheater enerzijds en het woon- en leefklimaat voor de omwonenden anderzijds.

2.3.5 Gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie Valkenburg aan de Geul

De gemeente Valkenburg aan de Geul wil in 2050 een duurzame en leefbare gemeente zijn. De belangrijkste vier ambities vanuit de Omgevingsvisie Valkenburg aan de Geul zijn daarbij als volgt:

- een gebalanceerde bevolkingssamenstelling met een goed woon- en leefklimaat;
- lokale economie en inwoners profiteren van hoge kwaliteit van toerisme en recreatie;
- hoogwaardige natuur en landschap kunnen beleefd worden;
- de fysieke leefomgeving is ingericht op de gevolgen van klimaatverandering.

In de Omgevingsvisie is aangegeven dat het centrum van Valkenburg in 2050 nog steeds hét bruisende centrum van de gemeente is. Economische ontwikkelingen in het centrum staan bovenaan op de gemeentelijke agenda. De gemeente streeft naar een ondernemingsvriendelijk klimaat dat innovatie en groei aanmoedigt. Het centrum zal bruisen van bedrijvigheid, met levendige winkelstraten en kansen voor iedereen om te gedijen in een florerende economie. De tweede prioriteit is dan ook het versterken van de woonfunctie in het centrum op een manier die past bij het bruisende karakter van het centrum en die de lokale economie ondersteunt. De ontwikkeling van duurzame, veilige en betaalbare woningen die aansluiten bij de diverse behoeften van de gemeenschap zijn gewenst, die bovendien goed gecombineerd kunnen worden met de lokale economie.

Onderhavig plan

Het Openluchttheater bevindt zich op de overgang van het natuurgebied Geuldal naar het centrum. Als een van de te ontwikkelen gebieden buiten het centrum wordt de Plenkertstraat genoemd. De Plenkertstraat verbindt Par'Course aan de Prinses Beatrixsingel met het centrum. Door de cultuurhistorische 'parels' (diverse mergelpanden, de Romeinse Katakomben en het Openluchttheater) en de unieke mergelwanden in de Plenkertstraat meer en beter zichtbaar te maken en autoverkeer en autoparkeren te verminderen wordt dit gebied verder ontwikkeld tot een aantrekkelijk wandelgebied. In de Omgevingsvisie wordt globaal aandacht besteed aan de vrijetijdseconomie. Hoe de ontwikkeling van deze en andere gebieden moet plaatsvinden is in de Visie Vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035 verder uitgewerkt.

Erfgoedverordening Valkenburg aan de Geul 2023

Het Openluchttheater is in de Erfgoedverordening Valkenburg aan de Geul 2023 aangewezen als gemeentelijk monument. Deze regeling beschermt het lokale cultuurhistorisch erfgoed, waaronder gemeentelijke monumenten en archeologische waarden. In de Erfgoedverordening is ook uitgewerkt hoe een aanwijzing tot een gemeentelijk monument in zijn werk gaat en welke fasen daarvoor dienen te worden doorlopen. Van belang is met name het verbod om een gemeentelijk beschermd monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is. Er geldt daarnaast een vergunningplicht om een gemeentelijk monument te mogen slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht.

Onderhavig plan

Voor het onderhavige plan is de Erfgoedverordening met name van belang indien er fysieke wijzigingen plaatsvinden. Dat is ten behoeve van de voorliggende omgevingsvergunning niet het geval.

Visie Vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035

Valkenburg aan de Geul staat (inter)nationaal bekend als een fijne en unieke vakantie- en recreatiebestemming. Vrijetijdseconomie is de belangrijkste economische sector in de gemeente en draagt bij aan een prettige omgeving om in te recreëren, wonen, werken en ondernemen. Er zijn veel grote en kleinere evenementen en toeristisch-recreatieve attracties in de gemeente. De vrijetijdseconomie in Valkenburg aan de Geul staat thans op een kantelpunt: aan het eind van een productlevenscyclus van toerisme en recreatie zoals we deze al jaren kennen. De wereld verandert snel en toerisme en recreatie veranderen mee. Dat vraagt om een andere blik op vrijetijdseconomie, waarbij deze niet dient als doel, maar als middel om brede welvaart te creëren. Richting de toekomst wil de gemeente Valkenburg nog sterker, mooier en aantrekkelijker maken, voor haar eigen inwoners en haar bezoekers. Daarom wordt met de Visie Vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035 een nieuwe stip op de horizon gezet. Met inwoners, ondernemers, brancheorganisaties, verenigingen, diverse experts en de gemeente wordt een toekomstbeeld gecreëerd dat laat zien waar Valkenburg naar toe wil op het gebied van vrijetijdseconomie.

Cijfers vrijetijdseconomie

De gemeente Valkenburg aan de Geul telt 16.500 inwoners. Er vinden jaarlijks 1,3 miljoen toeristische overnachtingen plaats en jaarlijks bezoeken bijna 3 miljoen dagtoeristen de gemeente. De pieken doen zich vooral voor tijdens vakanties (voorjaars-, zomervakantie) en tijdens Kerststad (medio november tot eind december). De gemeente kent circa 6.300 arbeidsplaatsen, waarvan ruim 2.800 direct gelinkt aan horeca, detailhandel, sport, cultuur en recreatie.

Minimaal 63% van de inwoners steunt toerisme en meer dan 75% vindt dat Valkenburg aan de Geul een toeristische bestemming moet blijven. Met name het hoge voorzieningenniveau dankzij de vrijetijdseconomie wordt als zeer positief beoordeeld. Een kleine meerderheid, 55% van de inwoners, zegt dat de voordelen van toerisme in Valkenburg aan de Geul zwaarder wegen dan de nadelen. Inwoners zien echter ook de keerzijde: respectievelijk geeft 90% en 77% van de inwoners aan dat de vrijetijdseconomie leidt tot meer verkeersproblematieken en meer zwerfafval.

Bestemmingen van bezoekers

Veel, voornamelijk Nederlandse, gasten bezoeken Valkenburg aan de Geul vanwege haar unieke landschap en de prachtige vergezichten in het Zuid-Limburgse Heuvelland. Het dagrecreatieve aanbod is niet het primaire motief voor bezoekers. De groeves, Romeinse Katakomben, Holland Casino, Thermae 2000, grote evenementen als Kerststad Valkenburg en de Amstel Gold Race zijn hier uitzonderingen op. Zowel het dagrecreatieve aanbod als het overnachtingenaanbod wordt gemiddeld beoordeeld als minder vitaal.

Bezoekers van het centrum van Valkenburg centrum komen grotendeels voor het horeca-aanbod en beoordelen hun bezoek aan Valkenburg goed, besteden gemiddeld twee tot vier uur in het centrum en de bestedingen vinden voornamelijk plaats in de horeca. Vrijwel al het bezoek aan de horeca bezoekt ook de winkels en andersom (een duidelijke twee-eenheid). Het huidige vrijetijdsaanbod van Valkenburg aan de Geul sluit nog redelijk aan bij de huidige bezoekers maar bevindt zich kwalitatief grotendeels aan het eind van de productlevenscyclus (verouderd aanbod, verouderd publiek). Zo voeren veel bedrijven in de sector (vooral hotels) een stevige prijsconcurrentie als gevolg van het omvangrijke en sterk vergelijkbaar, monofunctioneel aanbod. De gemeente verliest daarmee marktaansluiting, wat de kwetsbaarheid van het hele vrijetijdsaanbod vergroot. Dit vraagt om innovatie en verandering.

De nieuwe gemeentelijke visie op vrijetijdseconomie

In de regionale Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 zijn onder andere de uitgangspunten van 'green destinations' verwerkt. Dit is de toeristisch-recreatieve visie voor de

regio Zuid-Limburg. Valkenburg aan de Geul sluit zich aan bij deze uitgangspunten én de belangrijke basis die de regiovisie stelt. Toerisme en recreatie gaat immers verder dan gemeentegrenzen: samen zijn alle partijen in deze sector verantwoordelijk voor een kwalitatieve toekomstbestendige bestemming. Valkenburg aan de Geul vervult een belangrijke rol binnen Zuid-Limburg op gebied van vrijetijdseconomie (onder andere door het grote overnachtingenaanbod) en is anderzijds ook afhankelijk van ontwikkelingen in de regio. Toch kent Valkenburg aan de Geul een uniek profiel en eigen uitdagingen. Daarom is er behoefte aan een Valkenburgse stip op de horizon, die een nadere lokale invulling geeft aan de regiovisie.

De visie van de gemeente is dat er in 2035 gemeentebreed een optimale balans is tussen een sterke economie en een aangename leefomgeving en een gezond en uniek landschap met hoge natuurwaarden. Om deze te bereiken en daarmee een nieuwe impuls te geven aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie die waarde toevoegt aan Valkenburg aan de Geul als prettige leef- en verblijfsomgeving, moeten er keuzes worden gemaakt (die aansluiten bij de uitgangspunten van 'green destinations'):

- kiezen om bezoekersaantallen enkel beperkt te laten groeien: de juiste bezoeker op de juiste plek op het juiste moment. Daarvoor dient onder andere de draagkracht van een kern of natuurgebied te worden bewaakt om balans te behouden en wordt naast bestemmingsmarketing ook in op bestemmingsmanagement (onder andere sturen van bezoekersstromen) ingezet;
- inwoners, ondernemers en andere stakeholders betrekken bij de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie;
- kiezen voor kwaliteit boven kwantiteit, van enkel méér naar beter, waarbij wordt ingezet op transformatie van verouderd vrijetijdsaanbod, ruimte bieden aan vernieuwende en unieke concepten en kwalitatieve ontwikkelingen en het maken van een aantrekkelijke jaarrond evenementenkalender;
- inzetten op het behouden, versterken en beleefbaar maken van het unieke hoogwaardige landschap én het Valkenburgse cultuurhistorisch erfgoed;
- in productontwikkeling en promotie uitgaan van het eigen DNA met unieke omgevingskwaliteiten;
- het kwalitatief versterken van de openbare ruimte en verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersstromen, waarbij gekozen wordt voor minder autoverkeer in en rondom het centrum en het beter faciliteren van wandel- en fietsmogelijkheden;
- investeren in beleidsontwikkeling, projecten, onderzoeken en innovaties om de vrijetijdseconomie toekomstbestendig te maken.

Onderhavig plan

Deze visie is op gebiedsniveau uitgewerkt. De voorliggende projectlocatie van het Openluchttheater behoort tot Valkenburg West en dit gebied is samen met de deelgebieden Valkenburg Oost, Broekhem Noord, Broekhem Zuid en Emmaberg uitgewerkt onder de noemer 'Valkenburg buiten centrum'. Thans kenmerkt dit gebied buiten het centrum van Valkenburg zich als overgangszone tussen het centrum en de dorpskernen met omliggende natuur met een mix tussen wonen, werken en recreëren. Het is een belangrijk uitloopgebied van het centrum van Valkenburg met daarin restaurants en (veelal verouderde) hotels. De toeristische druk in het gebied rondom het centrum is gemiddeld. Inwoners ervaren zowel positieve als negatieve effecten van deze 'druk' en beoordelen de leefbaarheid daarmee neutraal. Opvallend is dat Valkenburg West nog maar relatief weinig wordt bezocht ten opzichte van het centrum. Hier liggen kansen om voor Valkenburg nieuwe doelgroepen aan te trekken.

Het geschetste toekomstbeeld voor Valkenburg West is, in lijn met de Visie Valkenburg West, dat dit gebied is ontwikkeld tot gebied waar mergel, sportiviteit, vitaliteit en cultuur samenkomen. Par'Course is het centrum van wielrennen en fietsen in Zuid-Limburg. Avonturierzoekers starten vanaf hier hun fiets- of wandeltocht door het Heuvelland, maar worden hier ook verleid om de cultuur(historische) pareltjes, zoals de Romeinse Katabomben en het Openluchttheater aan de Plenkertstraat te ontdekken. De Plenkertstraat heeft haar oude allure teruggevonden, mergel is op meerdere manieren zichtbaar en het gebied is in een innovatieve nieuwe jas gestoken. Om dit

eindbeeld te bereiken dient onder andere het cultuurhistorisch erfgoed beter beleefbaar te worden gemaakt, dient er een verkeershubs te worden ontwikkeld (gericht op het ontmoedigen van autoverkeer ten faveure van fietsers en voetgangers richting centrum) en dienen wonen, economie en toerisme goed samen te gaan. Het moet een gebied aan de rand van het centrum worden met een passende dynamiek.

Gebiedsvisie Valkenburg West

In december 2022 heeft de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul de gebiedsvisie Valkenburg West vastgesteld. Ter verdieping is vervolgens een Ambitiedocument opgesteld dat richting geeft voor de te maken keuzes in het gebied. Beide documenten komen onderstaand aan de orde.

Gebiedsvisie

Valkenburg West is op dit moment een sterk gefragmenteerd gebied. Veel panden staan leeg, waaronder enkele beeldbepalende gebouwen, het aanwezig cultureel erfgoed valt te weinig op en de kwaliteit van de openbare ruimte laat te wensen over. De majeure ontwikkeling Par'course functioneert niet naar behoren en wordt als een solitair eiland ervaren. De Daalhemerweg en de Cauberg en de bestemmingen aldaar zijn moeilijk bereikbaar en de verbinding met het Kuurpark is niet optimaal. In een studie uitgevoerd in 2021 door Dear Hunter en TDAC werden de huidige kwaliteiten van het gebied geschetst, maar ook kansen en aanknopingspunten voor verbetering.

Cultuurhistorisch heeft Valkenburg West veel te bieden. Een indrukwekkende mergelwand, meerdere (oude) groeves, prachtige monumentale mergelwoningen en kasteeltjes en één van de oudste culturele bestemmingen van Limburg, het Openluchttheater. De ontwikkeling van Par'Course in de voormalige Leeuw-brouwerij is één van de laatste ontwikkelingen in Valkenburg West. Het lijkt als een onafhankelijk eiland te functioneren en vindt nog weinig verbinding met haar omgeving. Langs de Plenkertstraat, de huidige verbinding tussen het centrum en Par'Course, waren er vroeger talloze functies die bewoners en bezoekers trokken zoals de oude sporthal, de schaatshal en de Polfermolen allemaal met een sportief programma. Valkenburg West is niet alleen cultuurhistorisch waardevol, het is ook altijd een plek geweest waar sport en beweging centraal stonden. De huidige Plenkertstraat is zodoende een lange en smalle asfaltstrook waar de meeste fragmenten op aansluiten maar die samen geen coherent geheel vormen. Het is van belang de Plenkertstraat niet meer te zien als een straat maar als brede zone die reikt van mergelwand tot Geul en die qua ontwerp en inrichting meebeweegt met wat er op- en aan de zijanten ervan plaatsvindt.

In de gebiedsvisie zijn vijf hoofdzaken aangeduid:

1. Verbinding binnenstad met Valkenburg West
2. Knooppunt Westerpark: vitaliteit en beweging in stedelijk buitengebied;
3. Landschappelijk wonen tegen een historische achtergrond van mergel;
4. Sport en cultuur in natuurlijk buitengebied;
5. Aansluiting op natuurgebied Ingendaal.

Voor de locatie van het Openluchttheater zijn met name hoofdzaak 2 en 3 relevant. Ten aanzien van hoofdzaak 2 gaat het met name om het herinrichten van de Plenkertstraat als geheel tot een boulevard waar het langzaam verkeer prioriteit heeft en waardoor de verschillende functies langs de Plenkertstraat beter met elkaar verbonden raken.

Ten aanzien van hoofdzaak 3 kan worden aangegeven dat dit gebied in deze visie gekarakteriseerd wordt als een rustige woonomgeving met een sterk landschappelijk karakter. Wonen en landschap staan hier centraal, met op de achtergrond een bijzondere cultuurhistorische laag van mergelwanden, groeves en hoogteverschillen. Elementen zoals het Openluchttheater en het Cuypershuisje zijn al in dit landschap ingebed, maar de samenhang en zichtbaarheid van deze kwaliteiten kan sterker. De visie richt zich daarom op het behouden en versterken van het woonkarakter, terwijl tegelijkertijd de landschappelijke en cultuurhistorische waarden beter zichtbaar en beleefbaar worden gemaakt.

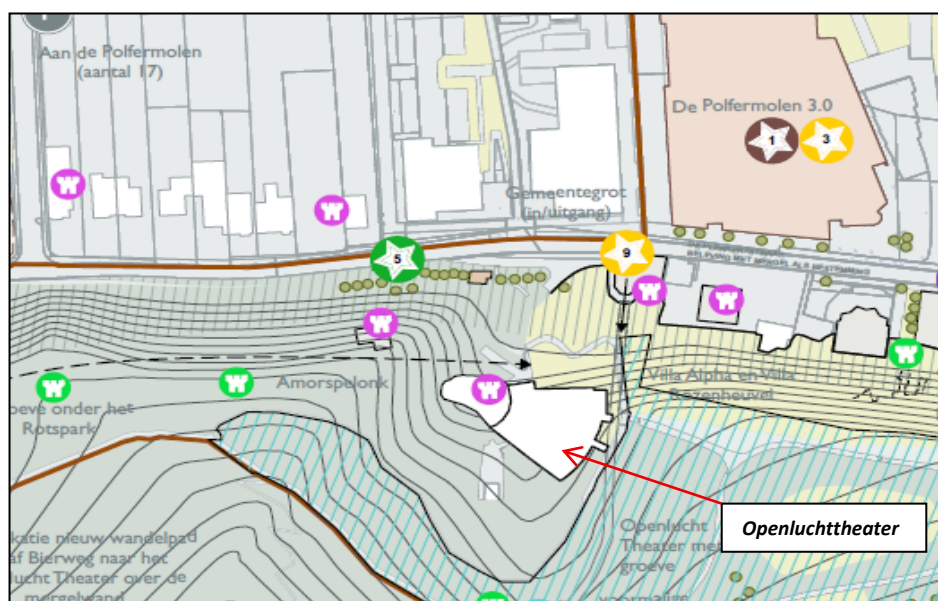

Ambitiedocument

In 2024 is deze visie omtrent hoofdzak 3 verder uitgewerkt in een ambitie die inzet op het versterken van zowel het landschap als de woonkwaliteit. Een belangrijk onderdeel is het zichtbaar en beleefbaar maken van de mergelwand langs de Cauberg en Plenkertstraat. Dit vraagt om het vrijspelen van zichtlijnen en het beter tot hun recht laten komen van historische elementen zoals villa's, groeves en steilwanden. Daarnaast wordt ingezet op het versterken van bestaande cultuurhistorische plekken, zoals het Openluchttheater en het Cuypershuisje, door deze beter toegankelijk en herkenbaar te maken en sterker te verbinden met hun omgeving. Daarnaast worden voorstellen gedaan om de bestaande culturele functies te versterken. Bij het Openluchttheater wordt gedacht aan een museale functie voor geschiedenis en architectuur, buiten de voorstellingen om. Ook wordt in dit gebied ingezet op zoveel mogelijk autovrij maken, het zoveel mogelijk groen inrichten van de openbare ruimte als verblijfsgebied met straatmeubilair en het scheiden van voetgangers en fietsers. Ten slotte zijn er aan de Plenkertstraat nog te herontwikkelen kavels. Daarbij is aangegeven dat naast woningbouw ook levendigheid moet landen in de plinten van nieuwe gebouwen.

Onderhavig plan

Op het onderstaande fragment uit de visiekaart van de gebiedsvisie Valkenburg West is het Openluchttheater aangeduid als historisch gebouw. De groene ster is een aanhaking vanuit het groenbeleidsplan (5=Plenkertstraat/Kuurpark), de gele ster vanuit het ambitiedocument (9=openen nooduitgang Gemeentegrot als entree):

Fragment Visiekaart Gebiedsvisie Valkenburg West

In het tweede kwartaal van 2026 is, op basis van de vastgestelde gebiedsvisie, het ambitiedocument, het bestaand beleid en de lopende projecten in Valkenburg-West alsmede de beschikbare formatie- en investeringsruimte, een integraal totaalplan opgesteld. Dit plan geeft per deelgebied een genuanceerd beeld van de voorziene ontwikkelingen voor de komende jaren. Het totaalplan dient als tussenstap richting eventuele nadere uitwerking op kavelniveau. Het brengt het integrale in beeld en bouwt voort op lopende projecten, bestaand beleid en de visie voor Valkenburg-West. Het document omvat onder meer:

- een feitelijke inventarisatie van de huidige situatie per deelgebied;
- een projectie van de verwachte ontwikkeling bij ongewijzigd beleid en bestaande initiatieven;
- een duiding per deelgebied van welke ambities uit het ambitiedocument aansluiten bij de huidige koers en kansrijk zijn voor verdere uitwerking.

Het totaalplan fungeert daarmee als onderbouwde go/no-go voor een volgende uitvoeringsfase.

Cultuurbeleid Van Mergel tot Meesterschap 2025-2034

Het cultuurbeleid Van Mergel tot Meesterschap 2025-2034 schetst in hoofdlijnen het cultuurbeleid van de gemeente Valkenburg aan de Geul. In dit document is beschreven waarom de gemeente Valkenburg aan de Geul cultuur wil versterken en meer beleefbaar wil maken. Daarbij is de focus gelegd op zowel de intrinsieke waarde van cultuur als ook op de verbinding van cultuur met andere domeinen.

Het cultuuraanbod in Valkenburg aan de Geul wordt thans gekenmerkt door de vele verenigingen, de aanwezige musea en podia en initiatieven die door met name enthousiaste vrijwilligers worden georganiseerd. Bovendien nodigt de aanwezigheid van (ondergronds) erfgoed, kastelen, het Geuldal en het omringende Heuvelland uit tot het vertellen van verhalen, onder andere over de unieke historie. De gemeente heeft de afgelopen jaren culturele initiatieven, waar mogelijk, ondersteund door als meedenker, financier of kartrekker betrokken te zijn. In de gemeente zijn onder andere meerdere musea gevestigd alsook het Openluchttheater en de bibliotheek. Veel activiteiten op het gebied van cultuur komen tot stand door de tomeloze inzet van vrijwilligers. Zij zetten zich op dit vlak in vanuit diverse motivaties, bijvoorbeeld om iets bij te kunnen dragen aan de samenleving, talentontwikkeling of het aanwakken van jongere generaties.

De gemeente Valkenburg aan de Geul zet de komende jaren haar inwoners centraal, terwijl zij tegelijkertijd de bezoekers van de gemeente ook alle ruimte wil bieden om deel te nemen en te genieten van de cultuur en het erfgoed in de gemeente. Het is van belang om nieuwe doelgroepen aan te spreken (publiek, deelnemers en gebruikers) en aanbod te stimuleren en financieren dat sterker aansluit bij actuele en toekomstige ontwikkelingen. De volgende vijf doelstellingen zijn geformuleerd:

1. Iedereen kan meedoen;
2. Culturele basisinfrastructuur en professionaliseringsslag;
3. Samenwerken en kruisbestuiving;
4. Ruimte voor makers, professionals en cultureel ondernemerschap;
5. Erfgoed als DNA van Valkenburg.

Onderhavig plan

Voor het Openluchttheater is met name doelstelling 2 van belang. Ten aanzien hiervan is aangegeven dat het Openluchttheater Valkenburg ieder seizoen een gevarieerd programma met uiteenlopende genres biedt. De gemeente voorziet in een jaarlijkse subsidie voor het Openluchttheater. De afgelopen seizoenen lag de nadruk vooral op (versterkte) muziek. Gezien de wettelijke regelgeving inzake geluid is de gemeente in overleg met de organisatie. In samenwerking met de stichting wordt onderzocht wat juridisch mogelijk is qua programmering in het algemeen. Hieruit volgt ook of samenwerking met nabijgelegen (pop)podia wenselijk is. De voorliggende maatwerk omgevingsvergunning is hiervan het resultaat.

Groevenbeleid gemeente Valkenburg aan de Geul

De gemeente Valkenburg aan de Geul is in Zuid-Limburg de grootste speler wanneer het gaat om het beheer van de onderaardse mergelgroeven. Daarnaast is de gemeente het territorium waaronder zich het grootste deel van de Zuid-Limburgse mergelgroeven bevindt. De mergelgroeven vormen een uitdaging op het gebied van erfgoed, natuur, gesteente mechanische veiligheid en economie. Het ontbreekt nog aan een integraal beleid ten aanzien van deze vier spanningsvelden.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft de wens om in de toekomst, samen met alle betrokken partijen, de vier spanningsvelden met elkaar in balans te brengen in de dagelijkse omgang met de optredende problematieken. Valkenburg aan de Geul kent van oudsher veel spelers in het gebruik van de onderaardse mergelgroeven. Met name de exploitatie ten behoeve van het toerisme vormt een belangrijke economische impuls voor de gemeente; de jaarlijkse kerstmarkten in de Valkenburgergroeve en Fluwelengroeve spannen daarbij de kroon. Toerisme kan een bedreiging zijn voor de kernwaarden van de groeven (erfgoed & natuur), anderzijds kan exploitatie juist ook worden ingezet als waarborg voor de instandhouding van die kernwaarden. Een belangrijke

meerwaarde van het groevenbeleid is het stimuleren van een omdenken naar een integrale benadering in de omgang met de groeven, in plaats van de huidige eenzijdige omgang. Bij beleid hoort een visie op de toekomst. De keuze voor een integraal groevenbeleid betekent een structurele investering binnen de begroting van de gemeente, teneinde de ambities van het beleid te kunnen waarmaken.

De Valkenburgse mergelgroeven worden tot het Natura 2000-gebied 'Geuldal' gerekend. De groeven liggen verspreid over drie clusters:

- de zuidhelling van de Geul tussen Valkenburg en Meerssen (Schenkengroeve, Barakkengroeve, Bonsdalgroeve, Viltergroeve, en diverse kleinere groeven;
- in en rond Valkenburg op zowel de noord- als de zuidhelling (Valkenburgergroeve, Fluweelen Grot, Plenkertgroeve, Heide-groeve);
- in en ten noorden van Sibbe en in de Sibbergrubbe (Sibbergroeve, Flessenberg, Vallenberg, en een groot aantal kleinere groeven).

De doelstellingen van het groevenbeleid zijn:

- het uitdragen en conserveren van het erfgoed;
- het beschermen van de vleermuisbiotoop;
- het zorgdragen voor een veilig gebruik van de groeven;
- het actualiseren van geodata.

Onderhavig plan

Voor het voorliggende plan is met name de doelstelling met betrekking tot de bescherming van de vleermuisbiotoop van belang. De ondergrondse kalksteengroeven in de directe omgeving van het openluchttheater (inclusief de toegangen) zijn echter van grote betekenis als overwinteringsgebied voor vleermuizen. Voor overwinterende Meervleermuizen en Ingekorven vleermuizen geldt vanuit Natura 2000 een behoudsdoelstelling. Dit houdt met name in dat de kwaliteit en omvang van het leefgebied van deze soorten niet verder aangetast mag worden. Voor de Vale vleermuis geldt vanuit Natura 2000 een uitbreidingsdoelstelling. Er worden in de gemeente 50 groeven gemonitord. Ondanks dat niet alle groeven gemonitord worden, geeft dit een relatief representatieve weergave van de situatie omtrent vleermuizen in het Geuldal.

In het uitgevoerde soortenonderzoek (zie paragraaf 3.2) is nagegaan of de activiteiten in en rond het Openluchttheater leiden tot aantasting van deze of andere beschermde soorten dan wel hun leefgebied.

2.3.6 Resumé provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid

In het onderstaande tabel zijn de belangrijkste uitgangspunten van het in de voorgaande subparagrafen besproken provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid nogmaals samengevat:

Provinciaal beleid	Belangrijkste uitgangspunten voor Openluchttheater
Omgevingsvisie Limburg (POVI 2026)	- ligging in Natuurnetwerk Limburg (NNL), zie ook OvL.
Omgevingsverordening Limburg (OvL)	- ligging in NNL (incorrect, verzoek tot grenscorrectie); - beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg: geen gevolgen (geen nieuwe ontwikkeling); - Natura 2000 (nog geen instructieregels); - beschermingsgebied Einstein Telescope: geen gevolgen - overstromingskansgebied A : geen gevolgen - uitsluitingsgebied windturbines: geen gevolgen
Regionaal beleid	
Visie Vrijetijdseconomie: bestemming Zuid-Limburg 2030	- beter beleefbaar maken kernkwaliteiten toerisme en recreatie in Zuid-Limburg (waaronder erfgoed); - goede exploitatie om Openluchttheater in stand te houden.
Gemeentelijk beleid	
Omgevingsvisie Valkenburg aan de Geul	- cultuurhistorische parels beter zichtbaar/beleefbaar maken.

Visie vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035	- kwaliteit boven kwantiteit; - behoud en versterking cultuurhistorisch erfgoed; - stakeholders en bewoners betrekken; - bij ontwikkelingen uitgaan van eigen DNA; - uitwerken via gebiedsvisie Valkenburg West.
Erfgoedverordening Valkenburg aan de Geul 2023	- beschermen erfgoed, fysieke wijzigingen vergunningplichtig
Visie Valkenburg West	- integrale herinrichting Plenkertstraat tot boulevard; - rustige woonomgeving met landschappelijk karakter.
Ambitiedocument Valkenburg West	- zichtbaar/beleefbaar maken mergelwand; - landschappelijk wonen tegen mergelachtergrond; - versterken/uitbreiden functies in erfgoed.
Cultuurbeleid Van Mergel tot Meesterschap 2025-2034	- onderzoeken (beperkte) mogelijkheden versterkte muziek i.v.m. geluidnormen
Groevenbeleid Valkenburg aan de Geul	- beschermen vleermuisbiotoop

3 Fysieke leefomgeving

In artikel 1.3 Ow zijn de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet aangegeven. De wet, zo is beschreven, is gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
- b. op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

In dit hoofdstuk komt aan de orde op welke wijze bij de beoogde buitenplanse omgevingsplanactiviteit rekening wordt gehouden met het aspect gezondheid. De vraag die daarbij wordt gesteld is of de vergunningverlening van deze BOPA leidt tot (mogelijk) ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid. De twee belangrijke aspecten die betrekking hebben op deze maatwerk-omgevingsvergunning zijn geluid en natuur. De overige aspecten zoals bodemkwaliteit, externe veiligheid, waterkwaliteit, archeologie en luchtkwaliteit zijn voor deze specifieke omgevingsvergunning niet relevant omdat er geen fysieke wijzigingen (bouw- en/of aanlegactiviteiten) plaatsvinden en omdat de bestaande functie van het Openluchttheater, dat reeds 110 jaar op deze locatie aanwezig is, als zodanig niet wijzigt.

In paragraaf 3.1 komt het aspect geluid aan de orde en in paragraaf 3.2 het aspect natuur.

3.1 Geluid

Bij het ontwikkelen van een ruimtelijk plan is het belangrijk rekening te houden met geluidbronnen en de mogelijke hinder of overlast daarvan voor mensen. De beoordeling van het aspect geluid vindt zijn grondslag in de Omgevingswet en in het Bkl. In deze subparagraaf wordt het aspect geluid door activiteiten behandeld. Het gaat dan om geluid afkomstig van bestaande activiteiten die in de nabijheid van een geprojecteerde geluidgevoelige functie plaatsvinden en die mogelijk een belemmering vormen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Anderzijds gaat het om geluid dat vanuit de nieuwe functie(s) wordt gegenereerd op de omgeving. Daarbij prevaleren de bestaande rechten van de aanwezige activiteiten boven een nieuwe geluidgevoelige functie. Mocht er sprake zijn van overschrijding van normen vanwege de bestaande activiteiten op de beoogde geluidgevoelige functie dan zal het plan voor de woonfunctie moeten worden aangepast.

In subparagraaf 2.3.1 zijn de instructieregels uit het Bkl beschreven inzake geluid door activiteiten. Hieruit zijn twee bepalingen gedestilleerd die aanknopingspunten bieden om een hoger geluidniveau toe te laten dan de grenswaarden die in instructieregels zijn aangegeven. De bedoelde bepalingen zijn hieronder nogmaals weergegeven,

Flexibiliteit - geen waarden (art. 5.70 Bkl)

In artikel 5.70 Bkl is bepaald dat een omgevingsplan, in afwijking van artikel 5.65, gelet op de aard of locatie van de activiteit, geheel of gedeeltelijk geen waarden kan bevatten. De reikwijdte van deze flexibiliteitsbepaling is echter niet vastgelegd. De gemeenteraad kan - als bevoegd gezag voor het omgevingsplan - op grond van dit artikel besluiten om geen waarden vast te stellen in dat omgevingsplan. In de Nota van toelichting op het Bkl is daarbij wel aangegeven dat sprake dient te zijn van voldoende 'aanvaardbaarheid'.

Flexibiliteit - andere regels dan waarden

In artikel 5.71 Bkl is bepaald dat een omgevingsplan andere regels kan bevatten dan waarden zoals bedoeld in artikel 5.65. Er kan een maatschappelijke en/of bestuurlijke wens zijn om voor het geluid door activiteiten geen waarden, maar gebruiksregels vast te leggen. Het gaat daarbij om regels als specifieke sluitingstijden, venstertijden voor transport of andere activiteiten en

dergelijke. Het gebruik van deze afwijkingsmogelijkheid vergt een goede motivering. Ook is er de mogelijkheid om zowel waarden voor het geluid als gebruiksregels op te nemen. Om deze flexibiliteit te kunnen toepassen dient sprake te zijn van een zwaarwegend economisch en/of maatschappelijk belang dat het toestaan van een grotere belasting rechtvaardigt. Er moet in elk geval een goede afweging zijn van proportionaliteit, noodzakelijkheid en van voldoende maatschappelijk draagvlak.

Resumerend kunnen artikel 5.70 en 5.71 Bkl - al dan niet gecombineerd - een mogelijkheid bieden om in bepaalde mate af te wijken van de standaard- en grenswaarden zoals eerder genoemd. Het Bkl biedt daarmee ruimte voor lokaal maatwerk mits binnen het kader van 'aanvaardbaarheid'.

Onderhavig plan - akoestische onderzoeken (separate bijlage 1a en 1b)

Om een beeld te krijgen van het geluid dat wordt geproduceerd door het Openluchttheater is een analyserend akoestisch onderzoek uitgevoerd (Event Acoustics, separate bijlage 1a) en vervolgens een nadere uitwerking daarvan (separate bijlage 1b). In deze onderzoeken is onderzocht wat juridisch en technisch mogelijk is om de exploitatie van het Openluchttheater in de huidige vorm mogelijk te maken. In de huidige situatie (bedoeld wordt de situatie medio 2024, het moment van het onderzoek) wordt er een zeer groot aantal voorstellingen (40-50) per jaar in de zomermaanden geprogrammeerd waarvan het merendeel met muziek met sterk variërende geluidniveaus. De duur van de voorstellingen is in het algemeen minder dan 3 uur.

In deze onderzoeken zijn de resultaten van onderzoeken uit het (recente) verleden meegenomen. Het meest recente onderzoek uit 2023 ging uit van versterkte muziek met een geluidsterkte van 90 dB(A), waarbij bij 85% van de optredens sprake is van versterkt geluid. Dit leidt tot een gemiddeld geluidniveau van 60 dB(A) ter plaatse van de appartementen aan de Diepenallee (op 47 meter afstand) en de woning Penkerstraat 51 (op 34 meter afstand). Er is sprake van een aanzienlijke overschrijding van de geluidnormen (het toegestane gemiddelde geluidniveau op de gevel van een woning bedraagt tussen 19.00-23.00 uur maximaal 45 dB en het toegestane piekgeluid maximaal 65 dB). Vervolgens is er nagedacht over geluidreducerende maatregelen, waaronder geluidschermen, een andere geluidinstallatie en een andere overkapping. Ook is een voorstel gedaan tot het overdekken van het Openluchttheater met een koepel.

Deze maatregelen zijn verder uitgewerkt in het tweede onderzoek (separate bijlage 1b). Daarbij is uitgegaan van een geluidsterkte van 93 dB(A, hoge- en middentonen) en 103 dB(C, bastonen). Deze waarden zijn gebaseerd op de onderstaande geluidniveaus van optredens in 2024:

Artiest	Datum		dB(A)	dB(C)	Tijdsduur
Phil Bee Cockerband	vrijdag 10 mei 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Glenn Huges	vrijdag 17 mei 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Dutch Eagles	vrijdag 31 mei 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Opera Zuid	dinsdag 11 juni 2024	opera	85-90	90-95	20:00-22:30
Guido Weijers	vrijdag 14 juni 2024	lezing /cabaret	80-90	85-90	20:30-22:30
Raymond van het Groenewoud	zaterdag 15 juni 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Midsummer Prog Festival	vrijdag 28 juni 2024	Prog Pop	90-95	97-102	15:00-23:30
Midsummer Prog Festival	zaterdag 29 juni 2024	Prog Pop	90-95	97-102	15:00-23:30
Bertolf Bleufinger	vrijdag 12 juli 2024	Country/Blue grass	85-90	90-97	20:30-22:30
Living Colour	donderdag 18 juli 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Bee Gees Forever	zondag 21 juli 2024	classic POP	90-95	97-102	15:00-17:00
Bee Gees Forever	zondag 21 juli 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Jay Francis	donderdag 25 juli 2024	cabaret	80-90	85-90	20:30-22:30
Her Majesty	vrijdag 26 juli 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Suzanne Vega	zaterdag 3 augustus 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Fortunate Sons	zaterdag 17 augustus 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Michele David and the Treu-tones	vrijdag 23 augustus 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
Lex Uiting	zaterdag 24 augustus 2024	Limburg Pop	90-95	97-102	20:30-22:30
The Legends	vrijdag 6 september 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30
The Legends	zaterdag 7 september 2024	classic POP	90-95	97-102	20:30-22:30

Verwachte geluidniveaus optredens 2024 (bron: onderzoek Event Acoustics, separate bijlage 1b)

Voor het geluidniveau dB(A) voor hoge en middentonen is een maximale waarde tussen 90 en 95 dB(A) aangegeven. Uitgegaan is van het gemiddelde van 93 dB(A). Voor het geluidniveau dB(C) voor bastonen is uitgegaan van het maximale niveau van 103 dB(C).

Om te kunnen voldoen aan het uitgangspunt, voldoen aan de standaard grenswaarden uit het omgevingsplan tijdens optredens met geluidniveaus van maximaal 93 dB(A) en 103 dB(C) voor het lopende energetisch gemiddelde over 5 minuten, kan met zeer ingrijpende maatregelen voldaan worden, met uitzondering van zeer luide optredens >95 dB(A) en 105 dB(C) voor het lopende energetisch gemiddelde over 5 minuten. Deze zeer ingrijpende oplossing bestaat uit:

- het rondom inpakken van het podiumgebied met geluidsisolerende en geluidsabsorberende materialen;
- het plaatsen van geluidschermen van ten minste 5 meter hoog rondom de tribune;
- het theater uitrusten met een gespecialiseerd geluidstelsel met elektronische sturing.

Deze maatregelen zijn ruimtelijk zó ingrijpend dat deze ten koste zullen gaan van de sfeer en de beleving van het Openluchttheater; bovendien zijn deze niet passend in de omgeving.

De conclusie van het onderzoek is gebaseerd op de overdrachtsmetingen en de frequenties die de geluidniveaus in de omgeving bij optredens veroorzaken. De benodigde reductie van de overdracht is hoog (>30 dB(A)) maar in combinatie met speciale geluidschermen en een zeer gericht geluidstelsel is dit mogelijk, maar onvoldoende. Een alternatief kan zijn een hoge glazen wand/gang op te bouwen maar ook deze zal aan de tribunezijde geluidsabsorberend of diffuus moeten zijn. Er wordt aangegeven dat de genoemde maatregelen zeer kostbaar en waarschijnlijk ook zeer omstreven zullen zijn.

Geconcludeerd is dat met de hierboven beschreven ingrijpende technische maatregelen de optredende geluidniveaus, veroorzaakt door muziek in het theater, in de omgeving met 10 dB(A) of meer kunnen worden verminderd. Maar ook dan wordt niet voldaan aan de geluidsnormen. De dan optredende geluidniveaus zullen te vergelijken zijn met een drukke verkeersweg in een stad met licht waarneembare bastonen voor de gevel en nauwelijks waarneembare bastonen in de woningen bij gesloten ramen en deuren. De omwonenden zullen dit 5-15 keer per maand gedurende twee uur ervaren. De hinderbeleving daarvan is sterk persoonsgebonden. De optredende geluidniveaus blijven ver van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) als onveilig acht voor een jaar gemiddelde. Het kan echter als hinder gevonden worden.

Uit alle rapportages blijkt dat versterkte muziek in het Openluchttheater alleen eventueel te realiseren is door in de omgeving hogere geluidniveaus toe te laten tijdens voorstellingen. De wettelijk grenswaarde voor muziekgeluid is extreem laag. De wetgever wil feitelijk dat het muziekgeluid in de omgeving ruim onder het heersende achtergrondgeluid blijft. Aangezien de muziek in de openlucht gemaakt wordt en de afstanden tot (geluidgevoelige) woningen gering zijn is deze uitdaging technisch niet op te lossen.

Het resultaat van deze akoestische onderzoeken is meegenomen bij de afwegingen inzake de maatwerkvergunning in hoofdstuk 4 van deze onderbouwing.

3.2 Natuur

Vanuit Europa is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Europese Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/33/EEG). Deze richtlijnen hebben de bescherming van soorten en hun natuurlijke habitats tot doel. Elke EU-lidstaat is verplicht speciale beschermingszones aan te wijzen, die samen één Europees netwerk van natuurgebieden vormen: 'Natura 2000'. In de Omgevingswet zijn zowel de gebiedsbescherming als de soortenbescherming in Nederland geregeld. Conform deze wet zijn de provincies het bevoegd gezag binnen hun grondgebied en zorgen zij voor eventueel noodzakelijke vergunningen en ontheffingen.

De regels die in het Bkl zijn opgenomen zijn regels voor de gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden, regels voor de soortenbescherming (flora en fauna) en regels ter bescherming van houtopstanden. Er zal eerst een voortoets moeten worden uitgevoerd. Deze bestaat uit een stikstofdepositieberekening (eventueel aangevuld met een ecologische voortoets) en een flora- en fauna onderzoek. Indien - na uitvoering van deze voortoets - sprake is van overschrijding van normen ten aanzien van de gebiedsbescherming dan wel soortenbescherming wordt de activiteit tevens aangemerkt als een Natura 2000-activiteit en dient hiervoor een vergunning te worden aangevraagd. In afdeling 8.6 Bkl is het beoordelingskader opgenomen voor omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten.

Soortenbescherming voor dit plan: flora- en faunaonderzoek

Om te kunnen bepalen of er in een te ontwikkelen gebied (habitats van) beschermde plant- en diersoorten aanwezig zijn wordt in de meeste gevallen voorafgaand aan een ruimtelijke ontwikkeling een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Mocht uit deze quickscan blijken dat er geen (habitats van) beschermde flora- en fauna aanwezig zijn dan is daarmee aan de onderzoeksplicht voldaan. Is er naar aanleiding van deze quickscan wel sprake van aanwezigheid of vermoeden van voorkomen van (habitats van) beschermde plant- en diersoorten dan dient in veel gevallen een vervolgonderzoek hierover meer duidelijkheid te verschaffen.

Onderzoek quickscan natuurwaarden (separate bijlage 2)

In het voorjaar van 2026 is een quickscan beschermde natuurwaarden uitgevoerd naar het in gebruik hebben van het Openluchttheater aan de Plenkertstraat. Uit het veldonderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken met betrekking tot Natura 2000, het Natuurnetwerk Limburg en de houtopstanden.

Natura 2000

- het theater maakt formeel deel uit van het Natura 2000-gebied Geuldal. De activiteiten die te maken hebben met het organiseren van de evenementen zijn Natura 2000-activiteiten onder de Omgevingswet. Een Natura 2000-activiteit is een 'Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Deze definitie staat in bijlage A van de Omgevingswet;
- het complex ligt in het Natura 2000-gebied maar is grotendeels verhard. In artikel 3.4 van het Aanwijzingsbesluit is een algemene exclaveringsformule opgenomen. Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied;
- om meer zicht te krijgen op mogelijke (negatieve) effecten op Natura 2000-gebied Geuldal door het in gebruik hebben van het openluchttheater wordt geadviseerd het gebruik van het theatercomplex te laten toetsen in een voortoets (op grond van de mogelijk optredende storingsfactoren). Een voortoets kan dienen als onderliggend document voor toetsing van de activiteiten aan de Omgevingswet door bevoegd gezag (provincie Limburg). Als uit de voortoets blijkt dat geen significante gevolgen optreden door het in gebruik hebben van het openluchttheater is een vergunning op grond van de Omgevingswet, aspect Natura 2000-activiteit niet nodig. Als op basis van de voortoets significante gevolgen niet uitgesloten kunnen worden, is het opstellen van een passende beoordeling nodig en dient een vergunning Natura 2000 activiteit te worden aangevraagd (deze voortoets is beschreven onder 'gebiedsbescherming' in het vervolg van deze paragraaf).

Natuurnetwerk Limburg

- het openluchttheater ligt geheel binnen het Natuurwerk. Het beschermingsregime is van toepassing. Echter: Net als in het geval van Natura 2000 kan worden geconstateerd dat de aanwijzing van het openluchttheater (dat al lange tijd bestaat en al voor de aanwijzing als Natuurnetwerk in gebruik was), onterecht is op grond van de het feit dat het uitdrukkelijk géén natuur is, maar een bouwwerk. Een aanpassing van de begrenzing van het natuurnetwerk op de kaarten van bevoegd gezag (ic: provincie Limburg) dient te gemeld door

gemeente Valkenburg, waarna deze wijziging na beoordeling door de provincie Limburg mogelijk doorgevoerd kan worden doorgevoerd in het natuurbeheerplan.

Tijdens het veldbezoek is de projectlocatie beoordeeld op zijn geschiktheid als standplaats van beschermde soorten planten, het voorkomen van vaste voortplantings- of rustplaats van beschermde soorten dieren en de betekenis als foerageergebied voor soorten. Het plangebied en omgeving biedt mogelijkheden tot vestiging door beschermde soorten. Het betreft enkele algemeen voorkomende soorten. In de onderstaande tabel (tabel 6 van het onderzoek, dat is opgenomen als separate bijlage 2) is opgenomen welke vervolgstappen nodig zijn. Onder het kopje 'zorgplicht' is globaal omschreven wat de mitigerende maatregelen inhouden. Aannemers en onderaannemers dragen hierin een eigen verantwoordelijkheid maar dienen op deze zorgplicht gewezen te worden en de juiste uitvoering dient gecontroleerd te worden door de opdrachtgever.

Soort/soortgroep	Nader onderzoek nodig?	Vrijstelling?	Zorgplicht (Besluit activiteit leefomgeving, afdeling 11.2, zie bijlage 1)
Flora	Nee	Niet van toepassing	De groeiplaatsen worden niet verstoord of betreden en lopen geen gevaar bij het in gebruik hebben van het theater.
Het plangebied maakt naar verwachting deel uit van leefgebied van algemeen voorkomende zoogdieren (Vos, Egel, kleine knaagdieren)	Nee	Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen voor het vernietigen van verblijfsplaatsen en het vangen van dieren om ze te verplaatsen naar een veilige locatie.	Doden dient voorkomen te worden door mogelijke schuilplaatsen en begroeiing voorafgaand aan de sloop voorzichtig te verwijderen. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen zo uitgevoerd te worden dat eventueel aanwezige dieren de tijd en ruimte krijgen om een veilige locatie op te zoeken.
Vleermuizen	Nee	Nee, vleermuizen en hun verblijfsplaatsen zijn strikt beschermd.	Verlichting dient zo min mogelijk uitstraling te hebben (of niet meer dan in de huidige situatie) op de omgeving. In de nachtelijke uren is geen verlichting toegestaan om de donkerte (en daarmee de geschiktheid van foerageermogelijkheden en vliegroutes) te behouden.
Broedvogels (niet jaarrond beschermde nesten)	Nee	Potentieel aanwezige nesten zijn alleen beschermd in de periode dat ze in gebruik zijn (voor zolang de jongen afhankelijk zijn van het nest). Buiten de broedperiode kunnen deze nesten verwijderd worden. Een indicatie voor de broedperiode is de periode van 15 maart tot 1 augustus	Bomen, struiken verwijderen buiten het broedseizoen (minimaal buiten de periode 15 maart - 15 juli). Let op: ook buiten deze periode kunnen broedende vogels aanwezig zijn. Bij werkzaamheden rond deze indicatieve broedperiode dient een check plaats te vinden of broedgevallen aanwezig zijn. Indien aanwezig dient gewacht te worden tot de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest

Resultaten onderzoek (bron: rapportage Bureau Meervelt, separate bijlage 2)

De delen van het Openluchttheater die daadwerkelijk in gebruik zijn (podia, tribune, verhardingen) maken geen deel uit van het leefgebied van genoemde soorten. De groeiplaatsen van plantensoorten met een vermelding op de rode lijst werden hoofdzakelijk vastgesteld in het noordelijke deel van het gebied, bij de wanden van de oprit naar het theater vanuit de Plenkertstraat. De groeiplaatsen worden niet verstoord of betreden en lopen geen gevaar bij het in gebruik hebben van het theater. Op grond van het aangetroffen biotoop is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor deze soorten niet nodig. Wel zullen maatregelen worden genomen ten

aanzien van de verlichting. De basisverlichting zal worden aangepast door faunavriendelijke (gerichte) led-verlichting toe te passen. Verlichting vindt uitsluitend plaats waar nodig. Ten opzichte van de huidige situatie levert faunavriendelijke verlichting minder hinder op voor vleermuizen en andere dieren. Podiumverlichting wordt direct na afloop van elke voorstelling uitgezet.

Houtopstanden

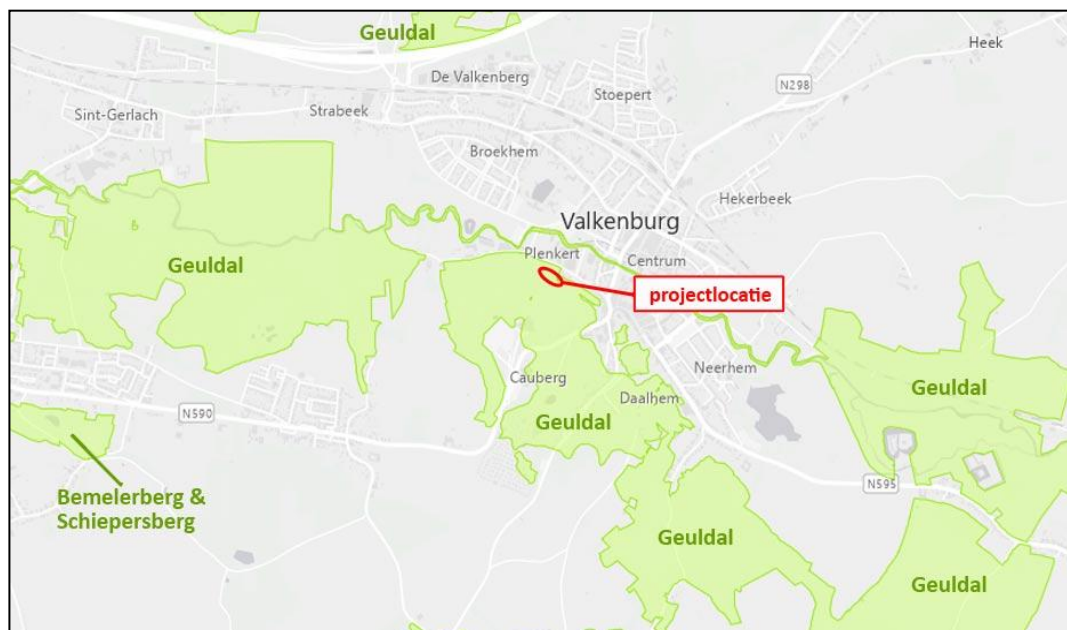
- voor het toekomstige gebruik is geen velling van bomen nodig. In geval van toekomstige noodzakelijke vellingswerkzaamheden kan een omgevingsvergunning nodig zijn.

Resumerend kan worden aangegeven dat het aspect soortenbescherming niet leidt tot belemmeringen bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Gebiedsbescherming voor dit plan

Het Openluchttheater ligt (formeel) in en wordt voor een deel omsloten door Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Een van de conclusies uit de quickscan natuurwaarden was: *'Om meer zicht te krijgen op mogelijke (negatieve) effecten op Natura 2000-gebied Geuldal door het in gebruik hebben van het openluchttheater wordt geadviseerd het gebruik van het theatercomplex te laten toetsen in een voortoets (op grond van de mogelijk optredende storingsfactoren).'* Een voortoets kan dienen als onderliggend document voor toetsing van de activiteiten aan de Omgevingswet door bevoegd gezag (provincie Limburg). Als uit de voortoets blijkt dat geen significante gevolgen optreden door het in gebruik hebben van het openluchttheater is een vergunning op grond van de Omgevingswet, aspect Natura 2000-activiteit niet nodig. Als op basis van de voortoets significante gevolgen niet uitgesloten kunnen worden, is het opstellen van een passende beoordeling nodig en dient een vergunning Natura 2000 activiteit te worden aangevraagd.

In de betrekkelijke nabijheid van de projectlocatie zijn twee Natura 2000-gebieden gelegen. Op en rond de projectlocatie is het Natura 2000 - gebied 'Geuldal' gelegen en ten zuiden van de kern Berg en Terblijt, op een afstand van circa 2,3 kilometer, is Natura 2000-gebied 'Bemelerberg & Schiepersberg' gelegen. Dit zijn de meest nabijgelegen gebieden. Er zijn in een straal van 25 kilometer meer Natura 2000-gebieden gelegen. Op het onderstaande kaartje zijn de locaties van de twee meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden aangegeven en is de projectlocatie in de rode cirkel aangeduid:

Nabijgelegen Natura2000-gebieden (Ministerie van LNV)

Stikstofdepositie

De stikstofdepositie die ontstaat als gevolg van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen kan een probleem vormen voor zowel de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor de stikstofgevoelige habitattypen en soorten in veel Natura 2000-gebieden als voor het mogelijk maken van economische ontwikkelingen die stikstofdepositie veroorzaken op deze gebieden. Een te hoge achtergronddepositie zorgt voor een stikstofdeken, die tot gevolg heeft dat in veel Natura2000-gebieden de zogenoemde kritische depositiewaarden voor de aangewezen habitattypen ruim worden overschreden. Een overschrijding van de kritische depositiewaarde brengt het risico met zich mee dat de kwaliteit van habitattypen worden aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van stikstofdepositie. Deze negatieve effecten worden veroorzaakt door de uitstoot van stikstof en ammoniak. Deze stoffen komen vrij bij alle verbrandingsprocessen en door ammoniakemissies in de landbouw. De voornaamste bronnen zijn verkeer, industrie en landbouw. Voor omgevingsvergunningen en ruimtelijke plannen is een kwantitatieve of kwalitatieve beschouwing van de stikstofdepositie in de gebruiksfase en/of de aanleg-/bouwphase noodzakelijk.

Onderhavig plan

Bestaande activiteiten

De bestaande activiteiten (het bestaande gebruik) van het Openluchttheater uit de jaren 2003 en 2004, van vóór de aanwijzing tot Natura 2000-gebied, zijn aangeleverd gemeente Valkenburg en waren als volgt:

- in 2003 werden uitgevoerd (alle activiteiten met versterkt geluid): 27 voorstellingen (toneel), 7 repetitiedagen en 18 optredens met populaire muziek (pop, rock en musicals). Het totaal aantal dagen met activiteiten bedroeg 52 (nooit hele dagen; slechts dagdelen of enkele uren);
- in 2004 werden uitgevoerd: 26 voorstellingen (waarvan 24 met versterkt geluid), 8 repetitiedagen en 17 optredens met populaire muziek (pop, rock, musicals). Het totaal aantal dagen met activiteiten bedroeg 51 (nooit hele dagen; slechts dagdelen of enkele uren).

De uitvoeringen/voorstellingen werden gehouden in de maanden mei tot en met september. Voorstellingen in andere maanden komen vrijwel niet voor, het Openluchttheater leent zich niet voor voorstellingen in andere jaargetijden vanwege het weer. In de afgelopen jaren (periode tot en met 31 december 2025) is het aantal activiteiten nagenoeg vergelijkbaar geweest. Een grote wijziging in het type gebruik is in de komende jaren niet te verwachten: vrijwel alle type activiteiten die plaatsvinden worden zonder wijzigingen voortgezet. Door de 'vaste' schaal van het Openluchttheater (geen fysieke uitbreiding mogelijk) is een wijziging van de inrichting, een toename van het aantal beschikbare plaatsen of het uitvoeren van 'grotere' voorstellingen niet mogelijk.

Mogelijke storingsfactoren

Aangezien het Openluchttheater al bestaat is toetsing aan storingsfactoren voor de aanlegfase (bouwphase) niet aan de orde, immers er wordt niet gebouwd. In deze voorttoets wordt daarom enkel ingegaan op storingsfactoren die kunnen optreden door het bestaand gebruik.

De mogelijk optredende storingsfactoren zijn per activiteit in onderstaande tabel aangegeven:

Activiteit	Mogelijk optredende storingsfactoren		
	Licht	Geluid	Optische verstoring
Uitvoeringen/voorstellingen	Verlichting van het podium	Verkeer, mensen	Verkeer, mensen
Gebruik horeca en overige voorzieningen	Buitenverlichting horeca- en verblijfsgebied	Muziek, mensen	Verkeer, mensen
Onderhouds- en beheerwerkzaamheden	Niet van toepassing (worden enkel overdag uitgevoerd)	Gebruik machines	Verkeer, mensen

Bron: rapportage Voortoets, Bureau Meervelt, separate bijlage 3)

Ligging projectlocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden

De projectlocatie ligt in en grenst aan het Natura 2000-gebied 'Geuldal' (zie figuur eerder in deze paragraaf). Andere Natura 2000-gebieden liggen op ruime afstand van het Openluchttheater en worden hier verder buiten beschouwing gelaten. De activiteiten en mogelijk optredende storingsfactoren in andere Natura 2000-gebieden kan op voorhand worden uitgesloten.

Geuldal is een groot Natura 2000-gebied dat uit verschillende deelgebieden bestaat. Het gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied voor 14 habitattypen en 10 habitatsoorten. In de rapportage worden deze genoemd met de status en de instandhoudingsdoelstellingen.

Wanneer vergunningplicht?

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit geldt voor projecten die uitgevoerd worden in een Natura 2000-gebied maar ook voor projecten buiten een Natura 2000-gebied. Dit komt omdat (storings)factoren buiten een Natura 2000-gebied een grote invloed kunnen hebben op de instandhouding van een Natura 2000-gebied. Voorbeelden zijn verontreinigingen of ingrepen in een watersysteem. Er geldt dus een externe werking voor het afwegingskader Natura 2000. Het doel van de voortoets is het in kaart brengen van de kans op significante gevolgen. De kans op gevolgen wordt beoordeeld in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen die voor het gebied zijn vastgesteld (al dan niet in de ontwerpfase). Indien in deze voortoets de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten, is een passende beoordeling en een vergunning op grond van de Omgevingswet nodig.

Effectbeoordeling

In het onderzoek is aangegeven dat algemene storingsfactoren zoals oppervlakteverlies, versnippering en verontreiniging, verzuring en vermessing van het Natura 2000-gebied 'Geuldal' als gevolg van het gebruik van het Openluchttheater niet aan de orde zijn. Vervolgens is ingegaan op de effectbeoordeling door geluid, licht en optische verstoring. De conclusies daarvan zijn in het navolgende kort weergegeven:

Storingsfactor geluid

- flora: geen verstoring op habitattypen;
- fauna: geen verstoring op Beekprik, Beek/Rivierdonderpad, Kamsalamander, Geelbuikvuurpad, Geelbuikvuurpad en Bever (de soorten Kamsalamander en Geelbuikvuurpad komen in deze omgeving van het Openluchttheater niet voor);
- geen verstoring op insecten;
- vleermuizen: de kritieke periode voor de instandhoudingsdoelstellingen van de vleermuizen in dit gebied betreft de winterslaap (van ongeveer oktober tot en met maart). De voorstellingen van het Openluchttheater vinden vrijwel uitsluitend plaats tijdens het culturele seizoen in de voorjaars- en zomermaanden. Eventuele overlap tussen de voorstellingen en de actieve periode van vleermuizen is minimaal, zowel in tijd als in oppervlakte van Natura 2000 gebied 'Geuldal'. De overwinteringslocaties bevinden zich diep in de ondergrondse kalksteengroeven. De dikke bovenliggende rotslagen bieden een volledige isolatie tegen geluid en trillingen afkomstig van het theater. Extern geluid dringt niet door tot in de rustplaatsen, waardoor de gunstige staat van instandhouding van de winterpopulatie niet in het geding komt. Verstoring van vleermuizen in de groeves door geluid is uit te sluiten.

Storingsfactor licht

- tijdens de voorstellingen in de avonduren kan (in een deel van de avond) verlichting gebruikt worden om het podium en de aanwezige ontsluitingen te verlichten. De verlichting is echter te allen tijde beperkt in tijd (enkel tijdens voorstellingen in de avonduren en voornamelijk gericht op het podium). Aangezien het Openluchttheater enkel wordt gebruikt voor voorstellingen in het late voorjaar en de zomer, is het 's avonds al lange tijd licht. Het gebruik van kunstlicht (verlichting) is dan ook uiterst beperkt in de schemer en/of vroege nacht.

- de toegepaste verlichting is al in gebruik van vóór de aanwijzing als Natura 2000-gebied en is niet wezenlijk veranderd. Enige uitstraling van verlichting op omliggende Natura 2000-gebied blijft voor korte perioden aanwezig. Het gaat hierbij om 'strooilicht' en niet om actieve verlichting met lampen of schijnwerpers op het aangrenzende Natura 2000-gebied. Bij de verlichting van infrastructuur is gebruik gemaakt van afgeschermd armaturen om de uitstraling van strooilicht zo veel mogelijk te voorkomen. Hierdoor wordt de aantrekkingskracht op nachtvlinders (Spaanse vlag) gemitigeerd tot een verwaarloosbaar niveau;
- Natura 2000-gebied 'Geuldal' is internationaal van belang als overwinteringsgebied voor vleermuizen (Meervleermuis, Ingekorven vleermuis en Vale vleermuis). De aanwijzing als Natura 2000-gebied is primair gebaseerd op de aanwezigheid van diverse mergelgroeven die fungeren als winterverblijfplaatsen. Hierdoor is sprake van een scheiding in tijd tussen het gebruik van de vleermuizen en het gebruik van het theater. De kritieke periode voor de instandhoudingsdoelstellingen van de vleermuizen in dit gebied betreft de winterslaap (van ongeveer oktober tot en met maart). De voorstellingen van het Openluchttheater vinden vrijwel uitsluitend plaats tijdens het culturele seizoen in de voorjaars- en zomermaanden. Eventuele overlap tussen de voorstellingen en de actieve periode van vleermuizen is minimaal, zowel in tijd als in oppervlakte van Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Overigens is overlap tussen de voorstellingen en de kwalificerende soorten vleermuizen niet aannemelijk: de aanwijzing van deze drie soorten gaat hoofdzakelijk over beschermde winterverblijven.

Storingsfactor optische verstoring

- optische verstoring kan met name ontstaan door bewegingen van mensen op de projectlocatie of langs de weg of aanwezigheid van (bewegende) machines en/of auto's. Veel soorten hebben echter een grote tolerantie voor optische verstoring. Optische verstoring op soorten kan voor een aantal soorten op voorhand worden uitgesloten: door de ligging van het gebied ten opzichte van de verspreiding van de bekende populaties is er geen overlap met de verlichting van het Openluchttheater tijdens voorstellingen. Dit geldt voor Beekprik, Beek/Rivierdonderpad, Kamsalamander, Geelbuikvuurpad en Bever;
- optische verstoring voor insecten speelt geen rol van betekenis op individuen en/of populaties van Spaanse vlag en Vliegend hert;
- ten aanzien van de winterverblijven van vleermuizen (Meervleermuis, Ingekorven vleermuis en Vale vleermuis) geldt dezelfde redenering als bij het aspect lichthinder. Er is sprake van een scheiding in tijd tussen het gebruik van de vleermuizen en het gebruik van het theater.

Resumé

Het bestaande gebruik van het Openluchttheater Valkenburg is getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Daarbij zijn alle mogelijk relevante storingsfactoren systematisch beoordeeld. Uit de voortoets volgt dat het gebruik van het theater niet leidt tot oppervlakteverlies, versnippering, hydrologische effecten, stikstofeffecten of andere ingrepen die van invloed kunnen zijn op habitattypen of kwalificerende soorten. Een groot aantal storingsfactoren kan op voorhand worden uitgesloten.

De mogelijk relevante storingsfactoren geluid, licht en optische verstoring zijn nader beoordeeld. Gezien de beperkte duur, de seizoengebondenheid en schaal van de activiteiten in combinatie met het bestaande gebruik van vóór de aanwijzing als Natura 2000-gebied én de afwezigheid of beperkte gevoeligheid van kwalificerende soorten in de directe omgeving, kunnen significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied 'Geuldal' worden uitgesloten. Op basis van deze voortoets wordt geconcludeerd dat het bestaande gebruik van het Openluchttheater Valkenburg, afzonderlijk of in cumulatie met andere plannen en projecten, geen significante gevolgen heeft voor Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Een passende beoordeling is niet vereist en er is geen vergunningplicht op grond van de Omgevingswet (Natura 2000-activiteit) van toepassing.

4 Maatwerk gebruik Openluchttheater

In dit hoofdstuk wordt het maatwerkvoorstel aangegeven voor het gebruik van het Openluchttheater, rekening houdend met de in het voorgaande beschreven belangen. Dit voorstel/deze vergunning heeft uitsluitend betrekking op maatwerkvoorschriften inzake de geluiduitstraling van het Openluchttheater. Deze maatwerkvergunning heeft dus geen betrekking op mogelijke herinrichtings- en verkeersmaatregelen in de omgeving, andere ruimtelijke ontwikkelingen, gedrag van bezoekers/toeristen et cetera. Voor die aspecten is het traject van de Gebiedsvisie Valkenburg West opgestart.

Voorgestelde maatregelen geluidreductie

De in de akoestische onderzoeken voorgestelde fysieke maatregelen betreffen het plaatsen van een koepel over het theater, geluidschermen van 5 meter hoog, een andersoortige overkapping, een en ander gecombineerd met een ander geluidstelsel. Los van de extreem hoge kosten die dit met zich meebrengt (waarbij nog altijd niet aan de geldende geluidnormen kan worden voldaan) brengt dit ook een aantal andere bezwaren en belemmeringen met zich mee:

- het Openluchttheater dankt zijn naam aan het feit dat optredens in de buitenlucht plaatsvinden; een bouwkundige maatregel zoals het plaatsen van een koepel over het theater past hier niet bij en doet afbreuk aan de specifieke kwalitatieve kenmerken van dit theater. Het Openluchttheater Valkenburg is het oudste openluchttheater van Nederland en is tevens een gemeentelijk monument en de culturele en toeristische waarde ervan zou daarmee teveel worden aangetast;
- ook het plaatsen van geluidschermen met een hoogte van 5 meter langs de tribunes doet afbreuk aan het specifieke kenmerk van dit theater. Hiermee wordt met name de ervaring van de unieke ligging van het theater zijn natuurlijke omgeving (bos en mergel) aangetast; bovendien leidt dit uit ruimtelijk-stedenbouwkundig oogpunt tot een ongewenste situatie omdat geluidschermen in esthetisch opzicht niet bevorderlijk zijn voor de belevingswaarde van de openbare ruimte;
- het realiseren van een van deze ingrijpende bouwkundige maatregelen leidt - met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid - tot een overschrijding van de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Indien een dergelijke overschrijding niet door middel van een ecologische voorttoets kan worden gemotiveerd is een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit noodzakelijk van Gedeputeerde Staten van Limburg. Op dit moment verleent de provincie Limburg echter geen omgevingsvergunningen voor Natura2000-activiteiten als het gaat om stikstofoverschrijdingen omdat deze tot op heden juridisch onhoudbaar zijn gebleken gelet op de stikstofcrisis waar heel Nederland thans mee te maken heeft;
- het vernieuwen van het geluidstelsel (met name vanwege het reduceren van bastonen) is ook geen haalbare oplossing omdat de meeste artiesten tegenwoordig hun eigen apparatuur meenemen en dat als harde eis stellen om te komen optreden.

Gelet op het voorgaande leidt het toepassen van fysieke akoestische maatregelen tot zeer hoge kosten, de aantasting van de intrinsieke cultuurhistorische waarde van het theater, de aantasting van de unieke beleving van het theater door het publiek en een ongewenste ruimtelijk-stedenbouwkundige situatie. Bovendien leidt het daadwerkelijk realiseren van dergelijke maatregelen naar alle waarschijnlijkheid tot een niet uitvoerbare vergunningplicht voor een Natura 2000-activiteit, waarbij nog steeds niet wordt voldaan aan de geluidnormen.

Mogelijkheden toepassen hogere geluidbelasting

Zoals in het voorgaande uitvoering is besproken is op basis van de uitgevoerde akoestische onderzoeken geconcludeerd dat de verschillende voorgestelde akoestische maatregelen niet zullen leiden tot het kunnen voldoen aan de geluidnormen zoals vastgelegd in het Bkl. Ook het in artikel 5.68 Bkl opgenomen 'festiviteitscriterium', op basis waarvan waarden niet van toepassing kunnen worden verklaard gedurende maximaal 12 kalenderdagen per jaar, biedt onvoldoende oplossing

voor de voorliggende situatie. De enige opties die er vanuit het Bkl zijn, zijn artikel 5.70 Bkl (geen waarden van toepassing verklaren) en artikel 5.71 Bkl (andere regels dan waarden opnemen). In beide gevallen is er geen wettelijk maximum aangegeven maar dient wel sprake te zijn van een goede motivering van het besluit en van voldoende 'aanvaardbaarheid'.

Gelet op de wens om met name richting omwonenden handvatten te hebben wordt ervoor gekozen om in het kader van artikel 5.71 Bkl ('andere regels dan waarden') een oplossing voor maatwerk te regelen. Volgens dit artikel kan er een maatschappelijke en/of bestuurlijke wens zijn om voor het geluid door activiteiten geen waarden, maar gebruiksregels vast te leggen. Het gaat daarbij om regels als specifieke sluitingstijden, venstertijden voor transport of andere activiteiten en dergelijke. Om deze flexibiliteit te kunnen toepassen dient sprake te zijn van een goede afweging van proportionaliteit, noodzakelijkheid en van voldoende maatschappelijk draagvlak. Aangeven wordt wel dat deze regeling een experimenteel karakter heeft; immers in de Omgevingswet wordt voor het eerst een mogelijkheid geboden om op deze wijze af te mogen wijken van de geluidnormen. Het betreft dus een nieuw instrument en er is nog geen specifieke jurisprudentie over beschikbaar.

Overwegingen voor maatwerkvergunning

Om een maatwerkvergunning te kunnen verlenen met toepassing van artikel 5.71 Bkl dient sprake te zijn van een maatschappelijk en/of bestuurlijk belang. In paragraaf 8.1.3 van het Bkl zijn 'instructieregels over omgevingsplannen met het oog op het waarborgen van de externe veiligheid en het beschermen van de gezondheid en van het milieu' opgenomen. Deze bevatten geen concrete aanknopingspunten maar wel een algemeen afwegingskader. In dat afwegingskader is aangegeven dat het afwijken van het basisbeschermingsniveau een indringende inhoudelijke afweging en een goede motivering vergt. Voldaan moet daarbij worden aan het criterium dat er sprake is van zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen die het toestaan van die grotere belasting rechtvaardigen.

Mede gelet op het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 Awb) en het motiveringsbeginsel (artikel 3:46 Awb) zal daarbij in ieder geval ingegaan moeten worden op de navolgende vragen:

1. *Is het doel legitiem, gelet op de doelen van de Omgevingswet en de wettelijke opdracht tot het in het omgevingsplan voorzien in een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (legitimiteit, specialiteitsbeginsel)?*
2. *Is het afwijken van het basisbeschermingsniveau geschikt om het doel mee te bereiken (doelmatigheid en doeltreffendheid)?*
3. *Staat de afwijking van het basisbeschermingsniveau in redelijke verhouding tot het doel (evenredigheidsbeginsel, proportionaliteitsbeginsel)?*
 - is er sprake van een zwaarwegend economisch belang of zwaarwegend ander maatschappelijk belang?
 - wat zijn de gevolgen van de afwijking voor de verschillende onderdelen van de fysieke leefomgeving, de gezondheid en de al toegedeelde functies en voorziene toekomstige ontwikkelingen?
4. *Is de afwijking van het basisbeschermingsniveau noodzakelijk?*
 - zijn er reële alternatieven?
 - zijn er minder vergaande oplossingen mogelijk? Bijvoorbeeld door een beperking van de afwijking in de tijd?
 - is er compensatie of monitoring nodig?
5. *Is er voldoende maatschappelijk draagvlak voor de afwijking van het basisbeschermingsniveau?*

In het navolgende worden deze vragen beantwoord.

Ad 1. Legitimiteit

Het doel van de Omgevingswet is het bereiken van een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt daarbij, tegenstelling tot voorgaande wet- en regelgeving, met name op het aspect geluid meer mogelijkheden voor

maatwerk. Met maatwerk wordt bedoeld dat overheden meer afwegingsruimte hebben om lokaal beleid te voeren/regels vast te stellen om aan specifieke situaties tegemoet te komen.

In de voorliggende situatie is sprake van een openluchttheater dat om een aantal redenen nog niet planologisch is vastgelegd in het (tijdelijk deel van het) Omgevingsplan Valkenburg aan de Geul. Hierdoor is al jarenlang sprake van onduidelijkheid over de (on)mogelijkheden van voorstellingen in het Openluchttheater en de daarmee gepaard gaande geluidsniveaus.

Het bestuurlijk belang van de gemeente Valkenburg aan de Geul is gelegen in de wens dat de gemeente met de voorliggende maatwerkvergunning een nieuw kader wil stellen voor het Openluchttheater. Daarmee zal voor eenieder (exploitant, gebruikers en omwonenden) duidelijkheid ontstaan over wat wel en niet mogelijk is binnen het Openluchttheater en is er een basis voor handhaving.

Tevens wordt met deze maatwerkvergunning aangesloten bij de uitgangspunten vanuit de gemeentelijke Omgevingsvisie, de Visie vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul 2035, de Gebiedsvisie Valkenburg West en het bijbehorende Ambitiedocument alsmede het Cultuurbeleid van Mergel tot Meesterschap 2025-2034. Deze beleidsdocumenten zijn alle uitvoerig beschreven in subparagraaf 2.4.5. De kern van deze beleidsdocumenten komt neer op het versterken en beter beleefbaar maken van cultuurhistorische parels (waaronder het Openluchttheater), het vasthouden én uitdragen van het eigen DNA, het betrekken van stakeholders en bewoners bij nieuwe ontwikkelingen en het herinrichten van de Plenkertstraat en omgeving tot een boulevard als aantrekkelijke verbinding naar het centrum. In de regionale Visie Vrijetijdseconomie bestemming Zuid-Limburg 2030 wordt met name het behoud en versterking van de kernkwaliteiten, waaronder het erfgoed, de rijke historie en de cultuur gekoesterd. Daarbij dienen de belangen van Valkenburg als toeristisch centrum van Zuid-Limburg en de economische effecten daarvan niet uit het oog te worden verloren.

Ad 2. Doelmatig en doeltreffend

Met de toekenning van ruimere mogelijkheden ten aanzien van geluidproductie wordt de Stichting Openluchttheater Valkenburg in staat gesteld een redelijke exploitatie te realiseren ten opzichte van de 12 dagen-termijn vanwege het zogenaamde 'festiviteitscriterium'. Immers, op basis van de huidige situatie is uitsluitend dit 12 dagen-criterium mogelijk als het gaat om overschrijding van de geluidsnormen. Dat is onvoldoende om de kosten van het Openluchttheater te kunnen dekken. De exploitatie hoeft niet winstgevend te zijn (immers het is een culturele instelling die subsidie van de gemeente ontvangt en daarmee geen commerciële instelling zoals een poppodium) maar door het verruimen van de mogelijkheden kan er wel meer financiële armslag worden gegenereerd.

Ad 3. Evenredigheid en proportionaliteit

Er worden thans gemiddeld 40 tot 50 voorstellingen per seizoen (dat loopt van mei tot en met september) gehouden, waarvan bij het grootste gedeelte (85%*) de geluidsnormen worden overschreden wegens versterkte muziek. Dit leidt tot geluidsoverlast bij een aantal direct omwonenden. Om tegemoet te komen aan de geluidsoverlast die bij een groot aantal voorstellingen aan de orde is, is getracht een redelijke middenweg te vinden, waarbij enerzijds de exploitatie van het Openluchttheater kan worden gecontinueerd (op basis van een culturele instelling zonder winst oogmerk) en anderzijds de optredende overlast bij omwonenden kan worden verminderd door het maximum aantal overschrijdingen terug te brengen.

** in het akoestisch onderzoek dat is opgenomen in separate bijlage 1b wordt aangegeven dat bij de programmering van de eerste 20 voorstellingen in 2024 er 17 met versterkt geluid waren, oftewel 85%. Dit percentage wordt aangehouden voor de voorstellingen in het hele seizoen.*

Bij het bepalen van een redelijkerwijs aanvaardbaar aantal overschrijdingen per jaar moet worden uitgegaan van een reguliere wettelijke kader (maximaal 12 keer een overschrijding per jaar).

Er is derhalve sprake van:

- gemiddeld 45 voorstellingen per seizoen, waarvan bij 38 voorstellingen (dat is 85%) geluidoverschrijding plaatsvindt, en
- het wettelijk toegestane aantal overschrijdingen van 12 per jaar.

Om een middenweg te vinden tussen enerzijds de omwonenden en anderzijds de programmering is het toelaten van 25 voorstellingen met geluidoverschrijding (het gemiddelde van 38 en 12) realistisch.

Behoud 'cultuurhistorische parel' Openluchttheater als onderdeel verbindingroute

Ondanks dat het gebied rondom het Openluchttheater hoofdzakelijk een woonfunctie heeft is er ook een aantal niet-woonfuncties gelegen. Vanuit de Gebiedsvisie Valkenburg West is aangegeven dat de Plenkertstraat als verbinding tussen het Par'Course en het centrum wordt versterkt. Door de cultuurhistorische parels (onder andere diverse mergelpanden, Romeinse Katakomben en het Openluchttheater) en unieke mergelwanden in de Plenkertstaat meer en beter zichtbaar te maken en autoverkeer en autoparkeren te verminderen wordt dit een aantrekkelijke (wandeling)verbinding. Daarnaast dient een aantal vrijkomende locaties in de Plenkertstraat en directe omgeving te worden herontwikkeld. Daarbij is aangegeven dat in de plinten van deze locaties ook niet-woonfuncties wordt voorgesteld om enige levendigheid te bewerkstelligen op de beoogde versterkte verbindingroute naar het centrum. Als onderdeel van deze verbindingroute is het Openluchttheater als uniek Valkenburgs erfgoed een belangrijke 'parel' die behouden dient te blijven. In het Ambitiedocument wordt zelfs gesproken over het toevoegen van een beperkte museale functie aan het Openluchttheater over geschiedenis en architectuur van deze regio.

Unieke toeristische en economische trekpleister

Het Openluchttheater is een belangrijke en unieke toeristische trekpleister voor Valkenburg met een grote (boven)regionale uitstraling en naamsbekendheid. Het Openluchttheater maakt deel uit van het cultuurhistorisch erfgoed van Valkenburg en is een sociaal-culturele instelling. Het amfitheater werd 110 jaar geleden gebouwd en kent een lange geschiedenis in recreatief en toeristisch Valkenburg. Het is uniek gelegen in de flank van de Cauberg, in het bos en opgetrokken uit mergel in de vorm van een amfitheater. Het is van toeristisch belang voor Valkenburg dat deze trekpleister (met ruim 20.000 bezoekers per jaar) blijft bestaan.

Ook economisch zorgt het Openluchttheater voor meer bestedingen in Valkenburg. Bezoekers combineren een voorstelling vaak met een bezoek aan de horeca (restaurants en/of hotels) en de middenstand in het centrum.

Lokale maatschappelijke meerwaarde

Het Openluchttheater Valkenburg biedt elk seizoen een gevarieerd programma met uiteenlopende genres, 'voor elk wat wils'. Dat is ook de kracht van het theater. De gemeente voorziet in een jaarlijkse subsidie voor de Stichting Openluchttheater die wordt benut als bijdrage in de huur en bijdrage in de exploitatiekosten. Bij de Stichting Openluchttheater Valkenburg werken daarnaast circa 100 vrijwilligers uit Valkenburg en daarbuiten. Deze vrijwilligers zijn onmisbaar als het gaat om het reguleren/organiseren/begeleiden van de voorstellingen. Ook biedt de stichting ruimte aan lokale fanfares, toneelverenigingen en andere lokale instellingen.

Geen negatieve gevolgen voor de natuurwaarden

Uit natuuronderzoek (zie paragraaf 3.2) is gebleken dat de activiteiten van het Openluchttheater niet leiden tot verstoring van beschermde flora- en faunasoorten. Door de 'vaste' schaal van het Openluchttheater (geen fysieke uitbreiding mogelijk) is een wijziging van de inrichting, een toename van het aantal beschikbare plaatsen of het uitvoeren van 'grotere' voorstellingen niet mogelijk, waardoor er ook geen verstoringen worden verwacht. Het bestaande gebruik van het Openluchttheater Valkenburg is daarnaast getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Geuldal. Daarbij zijn alle mogelijk relevante storingsfactoren systematisch beoordeeld. Uit de voortoets volgt dat het gebruik van het theater niet leidt tot oppervlakteverlies, versnippering, hydrologische effecten, stikstofeffecten of andere ingrepen die van invloed kunnen

zijn op habitattypen of kwalificerende soorten. De mogelijk relevante storingsfactoren geluid, licht en optische verstoring zijn nader beoordeeld. Gezien de beperkte duur, de seizoengebondenheid en schaal van de activiteiten in combinatie met het bestaande gebruik van vóór de aanwijzing als Natura 2000-gebied én de afwezigheid of beperkte gevoeligheid van kwalificerende soorten in de directe omgeving, kunnen significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Geuldal worden uitgesloten.

Ad 4. Is afwijking van basisnormen noodzakelijk

Omdat veel artiesten, bands en groepen gebruik maken van versterkt geluid is al snel sprake van een overschrijding van de geluidnormen. Zoals in de besproken akoestische onderzoeken is aangegeven is de normering voor geluid vanwege optredens erg laag. Toch zijn er ook voorstellingen zonder of met minder versterkt geluid (minder geluidproductie) zoals cabaretiers, toneelvoorstellingen, lezingen en orkesten. Wat ook duidelijk is, is dat artiesten hun eigen 'eisen' stellen aan het volume en de kwaliteit van het geluid en daar niet op wensen in te boeten. Indien zij niet hun 'eigen geluid' kunnen laten horen zal het animo om te willen optreden in het Openluchttheater snel afnemen en kan de programmering van de artiesten met 'versterkte muziek' in het gedrang komen. Aan de andere kant is het Openluchttheater een theater en geen poppodium. Door het grote aantal versterkte optredens lijkt de exploitatie meer op het laatstgenoemde.

Vanzelfsprekend zijn er alternatieven onderzocht om te komen tot geluidreductie bij voorstellingen. Genoemd kunnen worden:

- akoestische maatregelen zoals het overdekken van het theater met een koepel, het toepassen van een specifieke overkapping rondom het podium en het bouwen van geluidschermen rondom de tribunes; deze zijn reeds uitvoerig besproken in paragraaf 3.1. Hieruit is geconcludeerd dat deze maatregelen extreem duur zijn en afbreuk doen aan de cultuurhistorische waarde van het gemeentelijk monument, aan de ruimtelijk-stedenbouwkundige situatie, aan de beleevingswaarde van een uit mergel opgetrokken amfitheater in het bos en problematisch zijn met betrekking tot de stikstofemissie op het Natura 2000-gebied Geuldal. Bovendien leiden deze maatregelen niet tot het alsnog voldoen aan de geluidnormen;
- het vernieuwen van de geluidinstallatie, hetgeen niet alleen uiterst kostbaar is maar praktisch ook onuitvoerbaar omdat de meeste artiesten hun eigen geluidinstallatie meenemen en hieraan nauwelijks tot geen concessies willen doen;
- het terugbrengen van bomen of andere beplanting rondom het theater, omdat deze beperkt kunnen zorgen voor geluidabsorptie. Deze maatregel is niet wenselijk vanwege beperkingen die hierdoor optreden ten aanzien van bezonning van omliggende tuinen en vanwege fysieke beperkingen bij het beheer van de omliggende steilwanden.

Gelet op de bovenstaande beperkingen die de onderzochte alternatieven oproepen is de enige uitweg het toestaan van meer dan 12 overschrijdingsdagen om de programmering op het gewenste kwalitatieve niveau te houden.

Ad 5. Is er voldoende maatschappelijk draagvlak?

Uit de gehouden omgevingsdialoog is duidelijk geworden dat er volledig draagvlak is om het Openluchttheater te behouden voor de toekomst. De omwonenden van het Openluchttheater beseffen dat het een uniek, cultuurhistorisch waardevolle voorziening is die ook belangrijk is voor het toerisme en de economie van Valkenburg. Het theater bestaat al 110 jaar op deze plek en zorgt in de maanden van het jaar dat het operationeel is voor levendigheid en voor voorstellingen voor elke muziek- en cultuurliefhebber. Het Openluchttheater aan sich zelf heeft daarmee zowel cultuurhistorisch als functioneel een vaste plek in de samenleving.

De belangrijkste reacties vanuit de omgevingsdialoog hebben betrekking op geluidoverlast die wordt ervaren door een deel van de omwonenden, met name de groep die het dichtst bij het theater woonachtig is. Zij beseffen zeker dat het Openluchttheater een belangrijke rol vervult in de samenleving maar vragen om meer evenwicht in de programmering als het gaat om

geluidproductie die optreedt bij de voorstellingen. Met name de bastonen zorgen voor veel overlast en er is sprake van weerkaatsing van geluid tussen de gebouwen. Verzocht is een oplossing te vinden om deze overlast te beperken.

Zoals in het voorgaande uitvoerig is beschreven zijn er meerder akoestische onderzoeken uitgevoerd om te bepalen of het mogelijk is de geluidproductie te beperken. Isolerende maatregelen (koepel, geluidschermen, installaties) zijn onderzocht maar deze leiden enerzijds niet tot het voldoen aan de geluidnormen en anderzijds zijn deze maatregelen ongewenst vanwege de aantasting van het gemeentelijk monument, de ruimtelijk-stedenbouwkundige uitstraling, de beleving van het theater op deze unieke plek en de zeer hoge kosten die ermee gemoeid zijn.

De oplossing voor het terugdringen van de geluidoverlast dient hierdoor te liggen in de programmering, in combinatie met het terugbrengen van het aantal dagen dat sprake is van overschrijding van de geluidnormen en de spreiding van voorstellingen met een grote geluidproductie. Daarnaast kan verder worden gekeken naar mogelijkheden ten aanzien van het beperken van overlast die gerelateerd is aan het in bedrijf zijn van het theater (op- en afbouw, soundchecks en dergelijke). Indien deze acties in samenspraak met de omwonenden die het aangaat (en last hebben van het geluid) worden opgepakt en dit leidt tot afname van het aantal overschrijdingen ten opzichte van de huidige situatie (waarbij sprake is van circa 35-40 keer per jaar) is er ook voldoende draagvlak mogelijk onder deze bewoners.

Maatwerkvergunning gebruik Openluchttheater

Het voorgaande in overweging nemende zullen in de omgevingsvergunning voor het gebruik van het Openluchttheater Valkenburg de navolgende bepalingen worden vastgelegd:

- voorstellingen in het Openluchttheater mogen worden gehouden in de maanden mei tot en met september van elk kalenderjaar; in de maanden oktober tot en met april vinden geen voorstellingen plaats;
- tijdens deze voorstellingen dient te worden voldaan aan de geluidnormen zoals vastgelegd in artikel 5.65 Bkl, met dien verstande dat het maximum aantal voorstellingen dat de geluidnormen zoals opgenomen in artikel 5.65 Bkl mogen worden overschreden 25 bedraagt;
- de Stichting Openluchttheater Valkenburg dient elk jaar vóór 1 mei aan te geven op welke data voorstellingen plaatsvinden die tot de toegelaten 25 voorstellingen behoren;
- de maximale geluidproductie op momenten dat de geluidnormen worden overschreden bedraagt 93 dB(A) voor hoge- en middentonen en 103 dB(C) voor bastonen*;
- voor elke voorstelling mag maximaal 1 uur gebruikt worden voor een soundcheck, indien dit noodzakelijk wordt geacht door de artiest/band/groep;
- avondvoorstellingen dienen uiterlijk om 20.30 uur aan te vangen;
- avondvoorstellingen dienen te allen tijde om 23.00 uur te zijn beëindigd, met uitzondering van de maand september, waarin de voorstellingen uiterlijk om 22.30 uur dienen te zijn beëindigd.

** Het betreft hier een reeds jarenlang gebruikelijk geluidniveau (zie ook paragraaf 3.1 'geluid' en de daarbij beschreven onderzoeken). De restricties ter beperking van geluidoverlast worden niet in het geluidniveau gezocht maar in het aantal voorstellingen waarbij het geluidniveau overschreden wordt. Indien de geluidreductie zou worden gezocht in het geluidniveau dan heeft dit ingrijpende gevolgen voor de programmering.*

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

De Omgevingswet biedt ruimte voor de ontwikkeling van activiteiten in de fysieke leefomgeving. Voor de ontwikkeling van gebieden zal ook de overheid vaak kosten moeten maken, bijvoorbeeld voor de aanleg van openbare voorzieningen zoals wegen, rioolaansluitingen en parken en het wijzigen van het omgevingsplan. De aanleg van voorzieningen vindt in veel gevallen plaats voor rekening van de gemeente. De initiatiefnemers van de ontwikkeling profiteren meer van de aanleg van die voorzieningen dan andere burgers en bedrijven. Om die reden is het gerechtvaardigd om de kosten te verhalen op de initiatiefnemers. De Omgevingswet verplicht overheden om de kosten voor werken, werkzaamheden en maatregelen naar evenredigheid te verhalen op de initiatiefnemers die profijt hebben van de aan te leggen openbare voorzieningen (het zogenaamde 'kostenverhaal'). De mogelijkheid van kostenverhaalregels of kostenverhaalvoorschriften geldt alleen voor nieuwe bouwactiviteiten of functieveranderingen, niet voor al eerder mogelijk gemaakte bouwactiviteiten.

Onderhavig plan

Op grond van artikel 13.11 van de Omgevingswet en artikel 8.13 lid b. van het Omgevingsbesluit is kostenverhaal op de initiatiefnemer in het geval van deze omgevingsvergunning niet aan de orde: er is geen sprake van een bouw- of verbouwactiviteit.

Nadeelcompensatie

Nadeelcompensatie is de vergoeding van schade die de overheid veroorzaakt in de uitoefening van haar taak of bevoegdheid. In afdeling 15.1 van de Omgevingswet wordt een aantal besluiten of maatregelen aangewezen die als oorzaak van de schade kunnen optreden. Aangewezen zijn besluiten of maatregelen:

- die rechtstreeks werkende rechten en verplichtingen voor burgers en bedrijven bevatten;
- die rechtstreeks gevolgen hebben voor burgers en bedrijven door verandering van de fysieke leefomgeving.

De omgevingsvergunning is het schadeveroorzakende besluit als deze nodig is op grond van:

- een wijziging/afwijking van het (gemeentelijk) omgevingsplan;
- de omgevingsverordening;
- de Omgevingswet;
- rechtstreeks werkende regels in een verordening van provincie of waterschap.

De schade moet redelijkerwijs toe te rekenen zijn aan de schadeoorzaak. De schade moet het rechtstreekse gevolg zijn van het besluit of de maatregel (bijvoorbeeld de bouw van een woning of aanleg van een weg) of het gevolg zijn van de feitelijke uitvoering van de activiteit (bijvoorbeeld een tijdelijke wegafsluiting). De schade kan ook het gevolg zijn van een activiteit, die pas later zichtbaar wordt. Bijvoorbeeld schade door grondwateronttrekking kan zich jaren later openbaren.

Voor het toekennen van schade is niet vereist dat er bezwaar of beroep is ingesteld tegen het schadeveroorzakende besluit. De aanvrager van de schadevergoeding hoeft dus geen bezwaar te maken tegen het schadeveroorzakende besluit.

Onderhavig plan

Een verzoek tot nadeelcompensatie kan worden ingediend bij de gemeente tot vijf jaar na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning. Daarbij wordt een maatschappelijk risico van 4% gehanteerd (dat is het percentage dat voor eigen rekening van de aanvrager komt).

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Procedure

Het toepassingsbereik voor de uitgebreide procedure voor omgevingsvergunningen is vastgelegd in paragraaf 16.5.3 (artikelen 16.65 en volgende) Omgevingswet en de procedure zelf in afdeling 3.4 Awb. Het bevoegd gezag beslist binnen 26 weken na ontvangst van de aanvraag. Als onderdeel van de uitgebreide procedure kan eenieder een zienswijze indienen tegen het ontwerpbesluit. Na verlening van de omgevingsvergunning kunnen belanghebbenden en degenen die een zienswijze hebben ingediend beroep aantekenen bij de rechtbank. Daarna is er nog de mogelijkheid van hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Adviesrecht gemeenteraad en participatie

De gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul heeft een lijst van gevallen vastgesteld waarbij de raad om (bindend) advies moet worden gevraagd én waarbij participatie vereist is. Op basis van artikel 16.15a Ow heeft de gemeenteraad de bevoegdheid zichzelf als adviseur aan te wijzen met het recht van instemming.

Adviesrecht gemeenteraad

In de gemeentelijke lijst van gevallen voor bindend adviesrecht (geldig vanaf 1 januari 2024) is de voorliggende omgevingsvergunningaanvraag niet expliciet als categorie benoemd op basis waarvan bindend advies dient te worden gevraagd. Omdat het voorliggende dossier al vele jaren loopt en omdat het Openluchttheater van grote culturele, toeristische en economische importantie is voor de gemeente Valkenburg aan de Geul, is besloten de raad om advies te vragen inzake deze omgevingsvergunning. Het ontwerpbesluit zal voorafgaand aan de publicatie worden aangeboden aan de raad voor advies.

Participatie

Daarnaast heeft er op 19 mei 2026 een eerste omgevingsdialoog plaatsgevonden in de Polfermolen. Daarbij is met omwonenden en overige belangstellenden gesproken over de effecten van de voorstellingen in het Openluchttheater op de omgeving, inclusief op- en afbouwen, verkeer en parkeren en activiteiten voor en na de voorstellingen. Het geanonimiseerde verslag van deze bijeenkomst is opgenomen als separate bijlage 4 bij deze onderbouwing. De daarin besproken onderwerpen zijn meegenomen bij de afwegingen zoals verwoord in paragraaf 2.3 en hoofdstuk 3 van deze onderbouwing. Op 8 september 2026 zal een tweede omgevingsdialoog plaatsvinden. Het verslag van deze tweede bijeenkomst zal worden voorgelegd aan de gemeenteraad opdat deze met inachtneming van de inhoud van dit verslag een advies kan afgeven.

Advies en instemming Gedeputeerde Staten

Op grond van artikel 16.15a onder d. Ow is aangegeven dat Gedeputeerde Staten (GS), als het gaat om een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) in door hen aangewezen gevallen van een provinciaal belang, als bedoeld in artikel 2.3, tweede lid onder a en dat is aangegeven in een door een bestuursorgaan van de provincie openbaar gemaakt document, als adviseur dient te worden aangewezen.

Volgens artikel 12.1 van het 'Besluit advies en instemming bij BOPA's provincie Limburg' (versie 04.07.2025) is er geen sprake van een provinciaal belang zoals vermeld op deze lijst. Weliswaar ligt de projectlocatie binnen het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, maar omdat er als gevolg van deze maatwerk-omgevingsvergunning geen nieuwe fysieke ontwikkelingen aan de orde zijn is er ook geen sprake van een nieuwe ontwikkeling in het nationaal Landschap. Op basis van deze lijst is er derhalve geen noodzaak tot advies en instemming van GS.

Wél heeft de provincie een gedeelde verantwoordelijkheid inzake de bescherming van de Natura 2000-gebieden. De provincie is namens het rijk het centrale bevoegd gezag voor het grootste deel van de Natura 2000-gebieden. Zij stelt in samenwerking met terreinbeheerders, gemeenten en grondeigenaren de wettelijk verplichte beheerplannen op. Hierin staat beschreven hoe de natuur

wordt beschermd, onderhouden en gemonitord. Vaak wordt het beheer in samenspraak met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten uitgevoerd.

In de voorliggende situatie heeft in het kader van de impact van met name het geluid dat afkomstig is van het Openluchttheater op het Natura 2000-gebied 'Geuldal' afstemming plaatsgevonden met de provincie. Daarbij zijn de uitgevoerde onderzoeken naar de aspecten gebiedsbescherming en soortenbescherming aan de orde gekomen. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.2 van deze onderbouwing.

6 Conclusie

De voorliggende onderbouwing ziet op aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) ten behoeve van maatwerk voor het kunnen houden van voorstellingen in het Openluchttheater te Valkenburg die maximaal 25 voorstellingen de geluidnormen overschrijden. Bij dit type aanvragen wordt de omgevingsvergunning alleen verleend indien sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties ('Etfal', artikel 8.0a, lid 2 Bkl).

De voornoemde ontwikkeling wordt in ruimtelijk en planologisch opzicht aanvaardbaar geacht omdat:

- het plan voldoet aan de (afwijkmogelijkheden van de) instructieregels van rijk en provincie en aan het provinciaal en regionaal beleidskader;
- het plan past binnen de ruimtelijke beleidskaders van de gemeente Valkenburg aan de Geul;
- het plan niet leidt tot negatieve effecten op de ruimtelijk-stedenbouwkundige structuur van de Plenkertstraat en de directe omgeving;
- het plan leidt met een maximum van 25 voorstellingen met geluidoverschrijding tot een aanvaardbare geluidbelasting gelet op de uniciteit van het Openluchttheater en de toeristische en economische waarde voor de gemeente Valkenburg aan de Geul;
- de maatwerkvergunning leidt tot duidelijkheid voor exploitant, gebruiker en omwonenden en biedt een duidelijk handvat voor handhaving;
- het plan niet leidt tot overtreding van de natuurwetgeving;
- het plan zorgt voor behoud van een belangrijke cultuurhistorische waarde voor Valkenburg;
- er geen overige milieubelemmeringen zijn;
- de economische uitvoerbaarheid is gewaarborgd.

Resumerend kan worden geconcludeerd dat de verlening van de voornoemde maatwerkvergunning in planologisch opzicht aanvaardbaar is en dat sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

